

„Egyértelműen kitapintható Isten jelenléte ezen a fesztiválon. De ez nem hittérítő rendezvény. Van, aki nehezen lép be egy templomba, mert a gatlásai megállítják. Ilyenkor azonban örömmel jönnek az emberek. Reméljük, hogy aki betér a programokra, megtanulja becsülni, értékelni és tisztelni a másik hitét.”

► Beszélgetés az Őt Templom fesztivál ötletgazdáival – 5. oldal

„Ma a völgyhídon át gyorsabban lehet eljutni az örömhírt az emberekhez. De eközben nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az igazi »összekötő híd« számunkra a Megfeszített keresztje.”

► Meditáció a köröshegyi völgyhídnál – 9. oldal

„A felújítás teljes költsége 7,2 millió forint volt, amelynek jelentős részét – mintegy 5 millió forintot – a gyülekezet alapítványa javára befizetett összegből fedezték az egyházkerület támogatása mellett.”

► Példaként a nagyok előtt – 10. oldal

Hárman az emmausi úton ► 3. oldal
Lelkészkutatás Dombóváron ► 3. oldal
Bonyhádi iskolapéldák ► 5. oldal
Nagyszabeni ökumené ► 6–7. oldal
A szomszédban járt Róma püspöke ► 8. oldal
350 éve született Thököly Imre ► 10. oldal

► A harmadik európai ökumenikus nagygyűlésről összeállításunk a 6–7. oldalon

Sokszínű spiritualitás Nagyszébenben

Nem volt minden résztvevő elragadtatva a harmadik európai ökumenikus nagygyűlés szervezőinek teljesítményétől az elmúlt héten az erdélyi (romániai) Nagyszébenben. A szász főváros adott otthont – Bazel (1989) és Graz (1997) után – idén szeptember 4. és 9. között a harmadik ökumenikus nagygyűlésnek, amelyet az Európai Egyházak Konferenciája (KEK) és az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CCEE) szervezett.

Nem volt rajta a szálláslistán mindenki, akinek visszaigazolást küldtek a jelentkezéskor, vagy éppen olyan távoli városok kívüli helyeken szállásoltak el püspököket, nemzetközi szervezetek vezetőit, hogy az méltatlan volt az általuk képviselt közösség, szervezet rangjához. Azonban nem a találgató negatívumait kell elsősorban kiemelnünk, bár a kritika jogos, hanem a lelkeségét, az istentiszteletek sokszínűségét.

A három tematikus napon, szerdán, csütörtökön és pénteken minden reggel közös áhitaton vett részt a kétezer-ötszáz delegált. Az istentiszteletnek is beillő alkalmakon mindig más felekezet képviselője prédikált: első nap a vendéglátó ortodox egyházból Bartolomaiosz pátriárka, második nap Dionigi Tettamanzi kardinális, Milánó érseke, a harmadik napon pedig Rosemarie Wenner, a németországi metodista egyház püspöke. Minden áhitaton részt vettek azonban a többi felekezet vezető képviselői, illetve néhányan a tagjaik közül, akik „élő leveleket” felolvastak tettek bizonyosságát hitre jutásukról.

Magyarországról Erdő Péter bíboros, esztergom–budapesti érsek, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke volt a legmagasabb rangú egyházi képviselő, aki szót kapott az első tematikus napon. Üdvözlőbeszédében a különböző felekezetű keresztény hívők megbékélését helyezte a középpontba.

Nem hallgathatjuk el azonban azt a tényrt, hogy kivétel nélkül minden plenáris istentiszteleti alkalmon megszólalt az

ortodox egyházak valamely képviselője. Ez nem volt mindig egyensúlyban a protestáns részvétellel. A kiegyensúlyozatlanság szinte mindenütt érezhető volt a vendéglátó ortodox egyház javára; ezt a két korábbi nagygyűlésen nem tapasztalták a vendéglátó országok oldaláról a résztvevők. A reggeli alkalmak – a liturgiának és a nagyszerű kórusnak köszönhetően is – mégis egész napra szóló „töltést” adtak a küldötteknek.

Szombaton az ortodox és a katolikus egyház Mária születésnapját, Kisboldogasszony napját ünnepelte. Ennek tiszteletére minden felekezet tartott istentiszteletet. A protestánsok Krisztusnak a fényre vonatkozó példázatát véve alapul úrvacsorás istentiszteletre gyűltek össze az evangélikus Johannis-templomban. A szász evangélikusok talarját viselő helyi lelkész és Christoph Klein püspök vezette az alkalmat, amelyen együtt éltek az eucharisztia szentségével evangélikusok, reformátusok, metodisták és anglikánok.

A kívülről számára érdekes volt részt venni az ősi Örmény Apostoli Egyház szertartásán. A végig énekes liturgián a gyülekezet (az ortodox felekezetekhez hasonlóan) inkább szemlélője volt az istentiszteletnek, mint résztvevője. A liturgia szépsége azonban a nyelvi korlátok ellenére is magával ragadó volt.

Lélekben valóban meggazdagodva tértek haza a magyar küldöttek Nagyszébenből. Bár a záródokumentum ajánlásai csak kis előrelépést jelentenek a tíz évvel korábbi, bázei nyilatkozathoz képest, a találkozások sok előítéletet szüntettek meg, a személyes megismerés elcsitította a bizonytalanság szülte félelmet. Ennek fényében tartott itthon is több gyülekezet – köztük a kőszegi, az encsi és a Deák téri – ökumenikus alkalmat, fáklás felvonulást a nagygyűlés ideje alatt. Ez az út vezethet bennünket a megbékélés felé.

■ CSELOVSKYKYNÉ TARR KLÁRA

Zsinatolt a RELE

► A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház (RELE) Zsinata szeptember 7–8-án Kolozsváron ülésezett. Az ünnepi nyitó istentiszteleten Adorjáni Dezső Zoltán püspök prédikációjában a kereszténység létkérdéseiről beszélt; az oltári szolgálatot a RELE három esperese – Juraj Bálint, Kőncze G. Árpád és Zelenák József – végezte.

nap végén a zsinati tagok megvitatták és elfogadták a RELE alkotmányának változtatásait.

Szeptember 8-án reggel 8 órakor ismét összeült a testület, és kezdetét vette a második ülészak, melynek fő pontja a kánonrevízió volt. Az ülés olyan paragrafus- és alpontmódosításokat eszközölt, amelyek görbülékenyebb, hatéko-

nyabbá teszik az egyházi munkát és adminisztrációt.

A záróáhitat után Adorjáni Dezső Zoltán püspök beiktatta tisztségébe az egyház püspökhelyettesét, Zelenák József esperest, továbbá főtanácsost, Fehér Attilát és másodfelügyelőjét, Páll Gyulát.

■ GÖDRI B. ALPÁR

Az egyház törvényhozó testületének istentisztelet után kezdődött munkáulésán először a püspök tájékoztatta a zsinati tagokat az egyház életéről és saját tevékenységéről. Ezt követően Az egyházépítés perspektívái címmel tartott vitetett képes bemutatón Adorjáni Dezső Zoltán azokat a sarkalatos pontokat elemezte, melyek alappillérei kell, hogy legyenek az egyház munkájának: misszió, diakónia, oktatás, ökumenikus és közéleti kapcsolatok.

A jelentések után a grémium megválasztotta az egyházkerületi tisztségviselőket és testületeket. Az első munka-

Hálaadás két évszázadért

► A templom és az egyházközség kétszáz éves fennállásáért adott halál múlt szombaton a győrszemerei gyülekezet. Az ünnepi istentiszteleten Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiát szolgáltató Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese és Karsay Lajos, a gyülekezet lelkésze végezte.

A szemerei egyházközségnek 1807-től vannak hivatalos feljegyzései; ekkor lépett az anyaggyülekezetek sorába. Ebben és a templom építésében döntő szerepet vállalt Matkovich Pál ügyvéd, egyházkerületi felügyelő. Régóta fáj neki, hogy Szemerén, ahol szabad idejét szokta tölteni, nincs evangélikus templom, ezért úgy döntött, hogy saját költségén, közvetlenül lakása szomszédságában templomot építtet. Alapítólevéllel, majd ké-

sőbb végrendeletileg is gondoskodott a lelkészi, illetve tanítói állások fenntartásáról. A templomot 1807. november elsején szentelték fel.

Ittész János Jeremiás siralmi 3,22–26 és

FOTO: MENYES GYULA

31–32 verseit választotta igehirdetése alapigéjéül. Isten népe örömeinek egyedüli forrása – kezdte a püspök – Isten szeretete, amelyet Jézus Krisztusban mutatott meg maradéktalanul. Ez a végtelen isteni szeretet az evangéliumból hangzik felénk. Azért volt fontos elődeinknek a templom felépítése, hogy a jó hír ne haladjon el, hanem folyamatosan hangozhasson az evangélium. Ezen az ünnepen azonban azt is reálisan kell látni, hogy csak Isten kegyelmének köszönhető, hogy nincs még végünk. Az Úr most is felajánlja a megtérés lehetőségét – fejtette ki az igehirdető. „Az ünnepnek végül van egy sajátos, mai üzenete is. Ma is szükségünk volna olyan órállókra, akik – mint elődeink – meghallják Isten szavát, és tudásuk, lehetőségük legjavát adva szeretnének használni egyházunknak” – fejezte be igehirdetését Ittész János.

A hálaadó istentisztelet úrvacsorával és közgyűléssel folytatódott, majd szeretetvendégséggel ért véget.

■ K. M.

FOTO: BOTTÁ DÉNES

Az Evangélikus Országos Múzeumban tett látogatást szeptember 11-én Bente Angell-Hansen (képünkön jobbra), a Norvég Királyság budapesti nagykövete. A nagykövet asszony látogatása alkalmából az intézmény vendége volt egyházunk mindhárom püspöke – Ittész János, Gáncs Péter és Fabiny Tamás –, valamint országos felügyelője, Pröhle Gergely (balra) is. A múzeum kiállításán dr. Harmati Béla László igazgató (középen) vezette végig a vendégeket. A látogatást követő megbeszélésen az evangélikus országos nagykövetet egyházunk vezetői a magyarországi evangélikusok mai életéről tájékoztatták. Az ügynevezett Norvég Alap-pályázat összefüggésében – az Evangélikus Országos Múzeum bővítése mellett – szó esett a sárszentlőrinci, a szarvasi, a bakony-csernyei és a tokaji gyülekezet terveiről is.

■ K. B.

É L Ő V Í Z

A kapcsolatokra szánt idő soha nem elvesztegetett idő

A technológia fejlődése és a hatékonyság növekedése számos előnyt jelent többek között a munkahelyeken, ugyanakkor súlyos következményekkel is jár. Ahogy próbálunk megbirkózni az e-mailek, hang- és képzókezelés áradataival, és ahogy egyre nő a munkánkkal kapcsolatos felelősség, a hosszú távú barátságok kialakítása és fenntartása minden évben egyre nagyobb kihívást jelent.

Az üzleti világ szereplői közül sokan vetünk részt időmenedzsmenttel kapcsolatos tréningeken, amelyek sokat segítettek a prioritások kialakításában és abban, hogy egyre eredményesebbek legyünk a munkánkban. Javíthatnak a produktivitásunkon, egyre több elvégzett teendőt pipálhatunk ki a napi listánkon, de kíváncsi vagyok rá, hogy a ránk zúduló feladatok, a velünk szemben támasztott, egyre fokozódó igények miként befolyásolják hosszú távú baráti kapcsolatainkat.

A siker könyörtelen hajszolásának gyakran elfelejtett, fontos tényezője, hogy a győzelem csapattal, eredménye, olyan emberek együttes teljesítménye, akik megosztják tehetségüket és szakértelmüket a közös misszió teljesítése érdekében. Legközelebbi barátaim mindig készek voltak a segítségemre sietni szükség esetén. De sűrű időbeosztásunk egyre nehezebbé teszi ezeknek az értékes barátságoknak az ápolását. Olyannyira, hogy néha már azon gondolkozom, vajon a természetesen lesznek-e egyáltalán olyanok, akik kölcsönös barátságunk miatt vesznek részt az eseményen, vagy csak olyanok fognak a sír körül állni, akiknek kötelességből ott kell lenniük...

Lukács evangéliumának 10. fejezetében találjuk azt a történetet, amikor az Úr Jézus két testvér, Mária és Márta otthonába látogat. Márta volt a maximalista, aki szorgalmasan dolgozott azért, hogy vendégei számára enni-valót készítsen, míg testvére, Mária inkább Jézus lábához ült. Mária értékes időt szánt arra, hogy egyszerűen együtt legyen Urával, ahelyett hogy valamit tett volna érte.

Márta bosszankodott, amiért testvére nem segít neki az előkészületekben. Bizonyos szempontból nem hibáztathatjuk őt, hiszen nyilván sok volt a tennivaló, és szüksége lett volna a testvére segítségére. Márta még Jézusra is neheztelt, amiért nem utasította rendre Máriát, és nem kérte, hogy vegye ki a részét a munkából. Panaszára azonban Jézus megdöbbenő választ adott: „Márta, Márta, sok mindenért aggódsz és nyugtalanoksz, pedig kevesre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle.” (Lk 10,41-42)

Amint ezen a részen gondolkodtam, jó figyelemztetéssé vált számomra – remélem, számokra is azzá válik –, hogy a kapcsolatok építése értelmesebb és sokkal jelentősebb a teljesített feladatoknál. Természetesen a célok elérése, amelyek elvégzésére elhívtunk, fontos. De soha nem szabad megfeledkeznünk a kapcsolatok értékéről, és fel kell ismernünk, mikor kell félretennünk feladatainkat akár csak pár perc-re, hogy egy barátunkkal foglalkozzunk.

A munka megvár, de az elhanyagolt barátságok meggyengülnek, esetleg el is halnak. Nincs valaki, akivel ma fel kellene vennem a kapcsolatot – egy olyan fontos személy, akinek az értékes barátságát semmiképp nem akarod elveszíteni?

■ RICK BOXX
(Forrás: Monday Manna)

SEMPER REFORMANDA

„Kereszténynek is csak azok nevezhetők joggal, akiket Krisztus neve és élete megragadott és bevont az ő életébe, miként Szent Pál mondja Gal 5,24-ben: »Akik Krisztussal, azok Krisztussal együtt megfeszítették testüket, annak minden kívánságával együtt.« Mert Krisztus szenvedését nem szavakkal és nem jelképesen, hanem valóságosan kell átélni.”

► Luther Márton: Hogyan szemléljük Krisztus szenvedését? (Véghegyi Antal fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 15. VASÁRNAP – 1MÓZ 2,4b–9.15

Két név, két fa

„Pável elkecseregetten ejtette vissza fejét a párnára. Arcán a bevésődött ráncok hirtelen elmélyültek. Marja aggódva figyelte a gyors változást párnáján.

– Mi történt?
– Olyan boldog vagyok – válaszolta a férfi.

Az asszony megkönnyebbülten elnevette magát.

– Hát akkor...?
– Ezt nem lehet! Itt nem maradhat meg a boldogság.”

Olvasom a szöveget újra és újra. Nincs feszültség benne. Nem akarok a környező világra gondolni, szeretnék elmerülni az üzenetben, nem figyelni másra, csak arra, ami ebben van. Béke árad mindenütt. Épül, fejlődik, növekszik, de minden rendezett, mindennek helye van. Mint egy jó kézműves, földműves vagy művész. Kapkodás nélkül cselekszik, valóban béke árad mindenütt.

Amikor a szöveget olvasom, tele vagyok békétlenséggel. Az utcán nekem rontott valaki, majdnem megütött. Folyton az órát nézem, miről késem el. Terveim és tennivalóim vannak elintézetlenül. Talán mindez csak azért, hogy bizonyítsam fontosságomat, létezésém értelmét, helyemet a világban. Lehet, hogy az igazi nagy feszültség nem is közvetlenül ezekben van, hanem abban a rettenet-

ben, hogy eltűnök, hogy lényegtelené válok, hogy elfelejtődöm, hogy értelmetlenné válik az életem, hogy nemsokára meghalok.

Két név. Itt a két legfontosabb Isten név együtt fordul elő. Adónáj és Elóhím. Míg az Adónáj akkor használatos, amikor az Isten és ember szoros kapcsolatáról van szó, lehajolásról és jószágrol, addig az Elóhím akkor, amikor az erkölcsi kormányzásról, a világmindenség rendjének teremtéséről. Az irgalmas és a bíraskodó Isten itt együtt jelenik meg. A Midrás szerint: „Így szólott a Szent, áldott legyen ő: ha én a világot csak irgalmassággal teremtem, elterjed a bűn, ha pedig csak igazsággal, miképpen állhatna a világ fenn? Mindkettővel fogom megteremteni.”

Két fa. Az élet fája és a jó és rossz tudásának fája. Nincs aggodalom körülöttük. A kert többi fája között állnak ők, ugyanarra hajolnak, amerre a szél a többi bit is hajlítja. Nem rohan senki az élet fájához, hogy újabb és újabb gyümölcsöket szaggasson róla. Nem járja körül még senki a jó és rossz tudásának fáját vágyódva, természetét keresve. Mindenütt béke van. Az élet jelenléte, az ösztönös jó fel-alá jár a kertben.

Két név. Nincs kiírva sehol, nincs táblázva sehol, mégis ott van egyértelműen, összetéveszthetetlenül életem helyein. Kitesztítva az édenből, pontosan tudom, hogy van.

Olykor benne vagyok. Nem is veszem észre, annyira magától értetődő, annyira természetesen hozzám tartozik. A kert embere vagyok. Sejttem olykor, hogy van „kívül az édenen”, de nem zavar, nem vonz. Békésen járok az élet fájának és a jó és rossz tudása fájának árnyékában.

Olykor kívül vagyok. Kijózanodva látom kiüzettségemet. Látom a kerítésen kívülről elveszített csodáit, friss patakjait, termő fáit, színes madarait. Látom, hogy már soha nem jutok az élet fájához közel, magam kérgesedem. Már tudom, mi a jó és rossz. Félek, hogy a jó örökre elérhetetlen marad, a rossz pedig ellenem fordul majd. Ha nem tudtam eddig, mi is a kert békessége, nyugalma, most – elvesztve azt – pontosan tudom, értem, meg tudom fogalmazni, körül tudom írni. A hiány mutatja meg a jelentés teljességét.

Két fa. Az élet fája ott, az élet fája itt. A harmonikus, napsütötte délutánon, ahogy az őszi illatok végigsimítanak a kert fái, ott áll ő, fenségesen, Isten kezéből formáltan kivághatatlanul, bátran, győzelmesen és erősen. Az élet fája.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Teremtő Istenünk! Végtelen bölcsességedet és kimeríthetetlen szeretetedet hirdeti a teremtett világ. Minden műveden rajta ragyog kézjegyed. Az elemi részecskéktől a galaxisok végtelenbe tűnő világáig mindent el alkottál és tartasz kézben. A te műved az élet, a te műved az ember. Boldogan áldjuk te-remtő és gondviselő jószágodat.

[Lektor:] Kérünk, ne vond meg tőlünk továbbra sem ajándékaidat: az éltető esőt és a termést érlelő napfényt, az ózont lélegző erdőt és az élettől pezsdülő vizeket. Add, hogy minden ember boldogan, de felelősséggel élvezhesse a teremtett világ javait. Segíts, hogy már most, földi világunkban is megvalósul-

hasson örök országod rendje és harmóniája. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Óvj meg attól, hogy visszaéljünk a teremtésben kapott lehetőségeinkkel. Aggódva látjuk, hogy az ember – küldetését feledve, nyereségvágytól űzve – pusztítja az erdőket, szennyezi a vizet és a levegőt. Rablógazdálkodásunk következményeként megbomlott a természet rendje. Naponta halljuk pusztító katasztrófák híreit. Add, hogy észre térjünk és megtérjünk hozzád, míg nem késő! Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

AKI TITEKET HALLGAT...

Amíg a magból kenyér lesz

► „Uram, add nekünk most igédet, ahogyan megadod a mindennapi kenyeret” – így kezdődik egyik kedves imádságom énekeskönyvünk imádsággyűjteményéből (EÉ 737. oldal). Mag, kenyér és még sokféle kép jelzi a Bibliában Isten igéjét. Jézus az élet kenyereként mutatkozik be az evangéliumokban. De egyben ő a nagy magvető is, aki a bőséges kegyelem pazarlásával szórja az ige magvát. Igehirdetésről szóló sorozatunkban érdemes végiggondolni azt a folyamatot, amíg a magból kenyér lesz. Jóllehet két külön kép ez, hiszen a mag esetében a csírázásról, szárba szökkenéséről van szó, arról, hogy termést hoz, a kenyér képe pedig a táplálékról, az örök életre szóló „tápértékről” szól. Mégis – a két képet összevonva – játsszunk el egy kicsit a gondolattal, hogyan lesz a magból kenyér!

Aratás után vagyunk. A magok bekerülnek a raktárba, majd a malomba – s meggy minden a megszokott úton. A molnár megőrli a gabonát, a lisztből – némi víz és kovász hozzáadásával – ke-

[Lektor:] Krisztusunk! Te eljöttél, hogy megszabadítsd és újjáteremtsd a bűn miatt pusztulásra ítélt világot. Kezdd rajtunk az új teremtés munkáját. Szabadíts meg önző öemberünkötől, taníts igazi szeretetre, formáld bennünket a magad képére és hasonlatosságára. Könyörgünk hazánk és a világ vezetőiért, hogy felelősséggel szolgálják a rájuk bízottakat. Segíts, hogy keresztény néped bátor hitvallással tegye hallhatóvá igazságodat, és áldozatos szolgálattal tegye láthatóvá mentő szeretetedet a világban. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Kegyelmedbe ajánljuk gyermekeinket és az ifjúságot. Őrizd meg

őket minden hazug csábítástól, életrontó eszmétől, készítsd fel őket az élet nehéz harcára. Imádkozunk a megterhelt, megalázott, meghurcolt emberekért. Könyörgünk a munkanélküliekért és a hajléktalanokért, a magányosokért és a szenvedélyek rabjaiért, a betegekért és a haldoklókért. Könyörgünk a különféle vallások követőiért és a hitetlenekért. Könyörgünk minden emberért. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkés:] Végül kérünk, készíts fel minket országod eljövételére, a színről színre látás boldog megvalósulására Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] Ámen.

IGE+HIRDETŐ

is a „kenyértészt” nevezném a Szentlélek fázisának. Mert hiába a profi munka, hiába minden szakmai tapasztalat és mesteri fogás, ha a Szentlélek tüze nem süti kenyérré a jól előkészített alapanyagokat, emberi fogyasztásra alkalmatlan masszsa marad az egész. A tűz kulcskifejezés. Az ige táplálékához hozzátartozik, hogy tűzben készül. Így kerülhet ki belőle minden, ami fölösleges, így tisztulhat meg, hogy a szemét eltűnjön, és csak az értékes, csak a lényeg maradjon meg.

S ha a pék kiveszi a mosolygós-ropogós kenyeret a forró kemencéből, meg kell várni, hogy fogyasztható hőmérsékletűvé hűljön (különben megéget), és fel kell szeletelni, hogy tállalható legyen. Ez az a munkafázis, amelyben az igehirdetőnek ismernie kell az adagolás, a terítés, a kínálás sokféle fortélyát. Ehhez pedig figyelemesség, empátia, rugalmasság kell. Tudni kell, ki mire és mennyire éhes, de tudni kell azt is, hogy azt is táplálni kell, aki nem vigyáz magára, nem törődik a létfontosságú étkezéssel.

Az út, amíg a magból kenyér lesz, nem rövid. Az izgalmas kérdés ezután az, hogy a szószerk alatt ülő éhes ember tudja-e, hogy kenyérré van szüksége, vagy valami másra vágyik. De erről majd legközelebb.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Hárman az emmausi úton

► **Lelkészsztentelésre és -iktatásra került sor egyetlen ünnepi istentisztelet keretében szeptember 9-én a Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség templomában.** „Christus loquens! Beszélő, megszólító Krisztusunk van! Az emmausi tanítványok Jézust csak akkor ismerték fel, amikor megszólalt: az igét magyarázta, és megtörte a kenyeret. A feladatotok az, hogy a ti szavaitokban is felismerjék az emberek Krisztust!” – e szavakkal bocsátotta útjára Herpay Gábor és Schütte-Gál Orsolya frissen ordinált lelkészt, illetve Bozorády András, a Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség megválasztott lelképásztortát dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke. Az ünnepi istentisztelet iktatási szolgálatát Sztankó Gyöngyi, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese végezte.

Az egyházkerület püspöke Lk 24,32 alapján hirdette Isten ígését. Kiemelte, hogy mindnyájan emmausi tanítványok vagyunk; a kérdés csak az, hogy Emmaus felé tartunk-e családostan, keserűen, vagy pedig már Emmaustól visszafelé járunk a közösségeinkben. Ez a visszafelé vezető út egészen más lelkületű, mert a vándorok akkor már tudták, hogy a Feltámadással találkozott. Három vándor találkozott egymással és a velünk együtt vándorló Krisztussal itt, a nyíregyházi Emmausban – mutatott rá Fabiny Tamás.

Schütte-Gál Orsolya

Schütte-Gál Orsolya mint az emmausi gyülekezet első hatodévese állt meg az oltár előtt. Teológusként a Bethesda Gyermekkorház onkológiai osztályán dolgozott két és fél évig. Ez az időszak gyökeresen megváltoztatta az életét. A haldokló gyermekek ápolása, a szülők vigasztalása emberileg átforgatta. Ösztöndíjasként a németországi Bielefeld-Bethelben a fogyatékosokat gondozó in-

tézetbe került, itt ismerte meg későbbi férjét, Schütte Jens Uwe-t. A frissen felavatott lelkész németországi, egy német-magyar ökumenikus alapítványnál kezdte meg szolgálatát.

Herpay Gábor megérett és megharcolt döntésként élte meg, hogy ezen a vasár-

Herpay Gábor

napon elindul a lelkési pályán. Teológiai tanulmányait 1999-ben fejezte be, azóta kórházi lelkigondozóként dolgozik Nyíregyházán. A betegekkel való kapcsolat, a betegágy mindent elsöprő őszintesége a napi munkájában és hitéletében nap mint nap megerősíti, megújítja. A jövőben mint egyházmegyei beosztott lelkész, illetve kórházlelkész dolgozik tovább.

Bozorády András édesapjának az évtizedes munkáját viszi tovább Nyíregyházán. Mögötte nemcsak a nyíregyházi, hanem a dunaharaszti gyülekezet támogató és bátorító ereje is ott áll. A bő hét esztendő alatt, melyet az utóbbi közösségekben eltöltött, élő ökumenikus kapcsolata-

tokat tartott fenn a testvéregyházakkal. Lk 10,40-42 alapján tartott igehirdetésben megfogalmazta kereszténységünk csaknem elfelejtett üzenetét: tartsunk szünetet! Amiképp egy dzsesszzenegorista számára a szünet éppolyan fontos, mint a ritmus, minthogy e kettő alkotja a harmóniát, a zenét, a keresztény ember számára ugyanúgy életbe vágó az Istenrel eltöltött idő, a „szünet” – hangsúlyozta. Ő azokért van – fejtette ki –, akik még nincsenek itt; elmondta továbbá, hogy otthont teremtet és otthont adó gyülekezetet vett át és visz is tovább.

Köszöntőjében András édesapja, Bozorády Zoltán nyíregyházi lelkész kiemelte, hogy az Úrral csak úgy tud találkozni az ember, ha előtte leveszi a saruját, és úgy borul le a Mindenható előtt.

Miután Soltész Csaba, a Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség felügyelője megnyitotta az ünnepi közgyűlést, köszöntők sora hangzott el: az Északi Egyházkerület felügyelője, Benczúr László után Mátyás István egyházmegyei felügyelő üdvözölte az újonnan beiktatott pásztorát és az ordinált lelkészeket; őt Keresztes Szilárd görög katolikus megyei püspök követte.

Bozorády András

Dóbiás Zalán római katolikus káplán, Faragó Csaba és Nagy János református lelkész, illetve Láng András baptista lelképásztor közösen előadott gitáros énekkel köszöntötte a lelkészeket. A sort Müller Péternek, a Dunaharaszti Evangélikus Egyházközség felügyelőjének szavai zárták.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Együttműködés a szolgálatban

Lelkésziktatás és hálaadás Dombóváron

► **A Dombóvár–Kaposzsekcső–Csikóstóttós Társult Evangélikus Egyházközségben sokszínű és szerteágazó szolgálati területek várják a lelkészeket. A városi és falusi gyülekezetet, valamint szeretettelgyarantó egyaránt magába foglaló egyházközségben elvégzendő feladatok jól szervezett együttműködést kívánnak a szolgálatban együtt munkálkodóktól. A három település gyülekezete új lelképásztorot kapott szeptember 8-án, amikor Szabó Vilmos Béla, a Tolna-Barányai Egyházmegye esperese a dombóvári templomban ünnepi istentisztelet keretében beiktatta hivatalába Szabó Szilárdot, a gyülekezet megválasztott lelkészét (képzőnkön). Az istentiszteleten a Déli Egyházkerület püspöke, Gáncs Péter szolgált igehirdetéssel.**

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az istentisztelet liturgiai szolgálatában részt vett Aradi András, a Dombóvár–Kaposzsekcső–Csikóstóttós Társult Evangélikus Egyházközség másik lelkésze is. A közösség ugyanezen az alkalmon adott hálát a dombóvári templom külső és belső felújításának befejezéséért.

Gáncs Péter püspök Mt 15,21-28 alapján tartott igehirdetésében arra mutatott rá, hogy olyan Mesterünk van, aki nem szégyell tanulni az új helyzetekben, és kész újragondolni a küldetését. A lelkészeknek hasonlóképpen tudniuk kell, kihez is küldettek. Ezért arra kell törekedni, hogy a lelkésziktatás ne csupán ceremonális rutin, hanem „hivatás-gondozás” legyen – abban az értelemben, hogy a lelkészek képesek legyenek küldetésstudatukat a meglévő igényekhez igazítani. „Amikor a tanítványok küldetésstudata egyes nehéz helyzetekben már „lefagyott”, Jézus tovább tud lépni, segít az idegen asszonyon, és megmutatja, hogy meg kell tanulnunk együtt munkálkodni, egymásra figyelve egy irányba haladni. Isten ajándéka és kincse, hogy ad mellénk társakat, akikkel kiegészítjük egymást a szolgálatban” – hangsúlyozta Gáncs Péter.

tűnik, elborítanak bennünket. Ennek ellenére észre kell vennünk a környezetünkben élő emberek igényeit, és meg kell szólítanunk őket, hogy elvégezhessük a ránk bízott missziót: Isten országának az építését.

Az ünnepi közgyűlést Rózsai György, a Dombóvár–Kaposzsekcső–Csikóstóttós Társult Evangélikus Egyházközség felügyelője nyitotta meg. Elsőként Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő köszöntötte meleg szavakkal az új lelkészt és feleségét. Ezt követték Krauss Péternek, Dombóvár alpolgármesterének és Fehérvári Tamás országgyűlési képviselőnek az üdvözítő szavai. Kurcz Károlyné otthonvezető a kaposzsekcsői Evangélikus Diakóniai Otthon nevében köszöntötte Szabó Szilárdot, aki a jövőben a diakóniai intézmény lelkési vezetői teendőit is ellátja. Előző gyülekezetének nevében Müller Mónika, a Pécsi Evangélikus Egyházközség másodfelügyelője mondta el jókívánságait az új lelkésznek, és átadta a pécsek ajándékaként a „szeretet korszóját”, amely soha nem ürül ki.

■ PETRI GÁBOR

Jakab és János Nagyszebenben

A Máté, illetve a Márk szerinti evangéliumból jól ismert a történet, amikor az Úrhoz lépett Jakab és János, Zebedeus két fia – Máté evangéliumában anyjukkal együtt jöttek Jézushoz –, és így szóltak hozzá: „Mester, szeretnénk, ha megtennéd nekünk, amit kérünk.” Jézus megkérdezte tőlük: „Mit szeretnétek, mit tegyek meg nektek?” Ők pedig ezt mondták neki: „Add meg nekünk, hogy egyikünk a jobb, a másikunk a bal kezét felől üljön majd dicsőséges uralkodásod idején.” Jézus így válaszolt: „Nem tudjátok, mit kértek...” Majd odahívta a többi tanítványt is, és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, hogy azok, akik a népek fejedelmének számítanak, uralkodnak rajtuk, és nagyjaik hatalmukkal rajtuk. De nem így van közöttetek, hanem aki nagyvá akar lenni közöttetek, az legyen mindenki rabszolgája. Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mk 10,35-38.42-45)

A nagyszebeni harmadik európai ökumenikus találkozó hangulata, hivatalos központi rendezvényei, megnyilvánulásai azt mutatták, mintha sokkal inkább Jakab és János szándéka, lelkülete érvényesült volna, mintsem az Úr Jézus Krisztus szolgálata, alázatra és szeretetre felszólító parancsa.

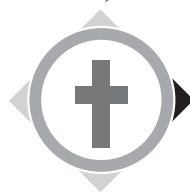
Az volt a benyomásom, hogy egyik-másik egyház itt megjelent vezérkarának még mindig nem sikerült kigyógyulnia az egyébként nagyon káros egy-

házi gyermekbetegségből, a primátus igénylésének és megmutatásának ostobaságából! Ki az első, ki a legerősebb, ki a legfontosabb, ki az üdvösség közvetítésének igazi birtokosa, ki a legjelentősebb – mintha egyféle magamutogatás kényszere fertőzte volna meg a találkozó hivatalos fórumait.

A kínos történet, hogy kik üljenek az első sorokban, hogy kik, milyen felekezeti arányoknak megfelelően és milyen terjedelemben szónokoljanak, hogy mely egyházfők, azaz melyik felekezetek előljárói kaphatták a VIP jelzésű kitzűzöt, és kik egyebet: ez foglalta le a szervezők teljes energiáját és figyelmét. Így történetet meg – bizonyára szándékos véletlenséggel –, hogy Bölcskei Gusztáv püspököt, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnökét olyan, városon kívüli, egycsillagos szállodának nevezett intézményben próbálták elszállásolni, ahol a világ leg-ősibb mesterségét gyakorló hölgyek kínáltak néhány perces örömet és felüdülést az arra tévedő török kamionosoknak. Vagy így történetet meg, hogy Fabiny Tamás evangélikus püspök saját maga is megtapasztalhatta, mit jelentett, amikor Betlehemben az úttól farradt, elgyötört szent család nem kapott szállást. Szintén véletlen lehetett, hogy az ortodox egyház esti fogadására egyetlen magyarországi protestáns püspök sem kapott meghívót.

A megnyitónappal egyik díszszó-

ÉGTÁJOLÓ

nokától tudtam meg, hogy az egész nagyszebeni hétnek két egyház a házigazdája: a romániai ortodox és a görög katolikus egyház. Valószínű, hogy mi, többiek – a római katolikus egyház, a református és lutheránus egyházak – elpárolgottunk a történelemben...

Hadd jegyezzem meg, hogy a hazai bemutatkozás tényleg fontos volt. Azonban a többségi Román Ortodox Egyház bemutatkozása mégis mintha kissé túl erőre sikeredett volna. Valahogy jelképek, cselekedetek, vallási cselekmények, különböző megnyilatkozások mindegyike azt próbálták kifejezni, hogy az Úr jobbán és balján csak két hely van, a többi csupán a háta mögött...

Olyan szemet szúró, éles ellentétként hatott, hogy amíg őszentségét, Dánielt, Moldva metropolitáját mindenhol rendőri díszkísérettel vezették fel, addig az Erdélyi Magyar Ifjakat szállító kisbuszt három rendőrautóval kísérték be a szebeni rendőrkapitányságra, mivel a hatóság vagy netán a „testvéregyház” egyik-másik vezetőjét zavarta a fiatalok békés tiltakozási szándéka. Mert, akár a

régi szép időkben, itt mindennek a legnagyobb rendben és békében „kellett” lezajlania.

A találkozót az európai kereszténység megújulásának és egységének szándékával és reménységében szervezték meg a nemzetközi ökumenikus szervezetek, nekem azonban, ezzel ellentétben, az volt az érzésem, hogy egyre inkább eltávolodtunk az eredeti szándéktól. Gáncs Péter püspök Torda szellemét, lelkületét említette korábban az e rovatban megjelent egyik írásában – sajnos azt a Tordát a 18. században eltemették a szép és független erdélyi fejedelemséggel együtt.

Kedves olvasóim, már a bibliai östörténetben adva van, hogy Ábelnek meg kellett halnia, mert Káin útjában állt, mert első befutó csak egy lehet. A káini testvérgyilkosság tragédiája abban csúcspontot érte, hogy a vallás – amely egyébként ambivalens jelenség –, a vallásos cselekmény, a szertartás volt az, ami Káin szívében halálos gyűlöletet fajult.

Káin és Ábel mindketten ugyanannak az Istennek áldoztak, csak különböző oltárnál és kétféle kultúra által meghatározott két különböző formában. Lám, ami mindennél jobban össze kellene, hogy kösse őket vagy éppen bennünket, késői utódokat – az Istennek való őszinte szolgálat –, az a testvérharc, gyűlölet, gyilkosság okozója lesz.

Gyakorlatilag az történet, hogy mi, emberek a vallást, a szimbólumot, az

egyházat, az utolsó előtti valóságot abszolutizáljuk a lényeg, a Szentség, az Isten helyett. A vallás csak jele annak a végső valóságnak, Istennek, aki bennünket feltétlenül meghatároz. A legveszedelmesebb istentagadás az, ahol a jel helyettesíti a jelzett dolgot, ahol Isten, a Szentet helyettesítjük szimbólumával, és ezt abszolutizáljuk, ezt imádjuk; ebből származik a tulajdonképpeni legdestruktívabb önimádat, az első hely igénye.

Jakabnak és Jánosnak azt mondja Jézus – és ez nekünk is szól, akinek van füle a hallásra, az hallja –: „De közöttetek ne így legyen...”

Nem a nagyobb hatalom, nem az erődemonstráció, az önzés, nem az ököljog teremt meg a tisztességes és harmonikus emberi élet viszonyait, a békességet Istenrel és az embertársakkal, hanem csakis az az őszinte szeretet, amelyet maga Jézus érzett irántunk, és amelyre ő maga hív és nevel minket.

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

PORT.hu Soul & Gospel fesztivál WEST END tetőterasz 2007. szeptember 19-22. 18 órától

19. Szerda 18:22 Morgenfunk (H), Fr. Stan Fortuna (USA), Yfriday (UK)

20. Csütörtök 18:22 Pintér Béla, Bolyki Brothers (H), Miracle City Singers (NL)

21. Péntek 18:22 Mc Tono & Nóri, Golgota Gospel Choir (H), Cardiac Move (A)

22. Szombat 13:22 Levente Péter és Gryllus Vilmos, Makám, Pintér Béla és a Csemeték, Glorious (H), Csíszér László, David Ruis (USA), Gábel Testvérek

A belépés díjtalan! • Entry free! • www.ezazanap.hu/westend

Városmisszió 2007

► „Reményt és jövőt adok nektek” a mottója a szeptember 16. és 22. között megrendezendő Városmisszió Budapest 2007 elnevezésű programsorozatnak. A katolikus egyház igehirdető rendezvényén a pát Camillo Ruini bíboros képviseli. Az első városmissziót 2003 májusában Bécsben szervezték meg.

A budapesti misszió tervét Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek hirdette meg, aki a hamarosan megvalósuló esemény előtt többek között a következőket fogalmazta meg: „Nyilvánosan is fel kell mutatnunk Krisztus jó hírének jelét és mindazt a kulturális és emberi gazdagságot, amit a kereszténység Európában ma is hordoz. Ezért hát bátran, de nem agresszívan, a modern hírközlés, a látvány, a művészetek és a zene eszközeit is felhasználva fordulunk Európa nagyvárosainak lakóihoz.”

A fővárosi központi programok szeptember 15-én, szombaton kezdődnek. Ezen az előkészületi napon a misszió hazai résztvevői és külföldi vendégei zárandoklatot tartanak, és szentmisén vesznek részt Máriaremetén. Ekkor és másnap rendezik meg a nyitott templomok éjszakáját, mely esemény része az azon a hétvégén tartandó kulturális örökség napjai rendezvénysorozatnak.

A késő éjszakáig, hajnalig nyitva tartó templomokban vezetéssel és kulturális programokkal, előadásokkal várják az érdeklődőket. (Ugyanazon az estén fo-

gadják Lisieux-i Szent Teréz – a missziók főpátrónája – ereklyéjét a Szent Imre-templomban, ahol a városmisszió ideje alatt őrzik.)

A Városmisszió Budapest 2007 hivatalos programja szeptember 16-án 19 órakor ünnepi megnyitóval veszi kezdetét a

lett lesznek központi helyszínek is a városban, ahol utcai evangélizációs színpadokat állítanak fel. A pesti oldalon a Blaha Lujza, a Nyugati, a Városház, a Vörösmarty és a Liszt Ferenc téren, a budai oldalon a Moszkva téren várják változatos programokkal az érdeklődőket. A kínálatban többek között koncertek, tanúságtételek, beszélgetések, pantomimek, jelenetek, igehirdetések, minikiállítások szerepelnek. Ezek a missziós „támaszpontok” általában hétfőtől péntekig 13 óra és 18.30 között, szombaton 10-től 16 óráig tartanak nyitva.

A budapesti városmisszióhoz kapcsolódik az Országunk titkos ereje című kiállítás, melynek egyházi fővédnöke Erdő Péter bíboros, világi fővédnöke Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság volt elnöke. A Szent István-bazilikában október 14-ig naponta 10-18 óra között megtekinthető tárlaton mintegy száz művész több mint háromszáz alkotása látható. Ugyancsak a városmisszió keretén belül soul-gospel fesztivált rendeznek a WestEnd tetőteraszán szeptember 19-22. között mindennap 18-tól 22 óráig. Szeptember 15. és 22. között kerül sor a szakrális művészetek hete programjaira.

A főváros legnagyobb múzeumaiban, kiállítóhelyein, valamint egyéb közmvelődési és oktatási intézményeiben kiállításokkal, hangversenyekkel, előadásokkal várják az érdeklődőket. A misszió és a művészeti hét programja a rendezvény hivatalos honlapján (www.varosmisszio.hu) olvasható.

► Forrás: Buda Lapja

Szent István-bazilikában. Szeptember 17-től tartják meg a plébániai és missziós rendezvényeket. Mindegyik nap egy-egy központi eszme rendeződik: szeptember 17. a hit, szeptember 18. a szeretet, szeptember 19. a vértanúság, szeptember 20. az öröm napja. Másnap a remény napjának fontos eseménye a Gelért-hegyi fátylós felvonulás és szentmise lesz. Szeptember 22-én, a jövő napján kerül sor a meghívott főpásztorok kerekasztal-beszélgetésére, és ekkor tartják a záró szentmisét a bazilikában.

Bár a városmisszió legtöbb programját a helyi plébániák szervezik, ezek mel-

Evangélikus szolgálatok a városmisszió

A Magyar Katolikus Egyház által rendezett budapesti városmisszió keretében a Vörösmarty téren felállított színpadon a Magyar Evangéliumi Aliansz protestáns tagesháza szolgálnak szeptember 16. és 22. között.

Négy órától gyermekeknek, fél hattól az ifjúságnak, hét órától pedig felnőtteknek szóló program várja az érdeklődőket. Fellépnek többek között: Meserét báb-színpad, Habakukk bábszínház, Lighthouse, Lakatos projekt, Chickenfly, Forrás zenekar, Jákim Stúdió, az Údvhadsereg fúvószenekara.

Az evangélikus szolgálatok közül a szeptember 17-én, hétfőn 16 órakor kezdődő Izsópka-koncertre, valamint a 18-án, szerdán 17.30-tól zenélő, Győri Benjámin vezette Large Room együttes közreműködésére hívjuk fel a figyelmet.

A hét során folyamatosan működik egy lelkipásztori sarok, ahol mód nyílik lelkipásztorokkal való személyes beszélgetésre. A színpad melletti sátorban pedig 14.30-tól zárásig várják a gyermekeket a különböző foglalkozásokra.

Éljünk a lehetőséggel, vigyük el ismerőseinket, gyermekeinket a városmisszió alkalmaira!

B. Pintér Márta, a szervezőbizottság tagja

Példaértékű a Kálvin téri templom szerkezetének megerősítése a szakember szerint

A munkálatok építész tervezője, Mező Tamás építőmérnök szerint műemlékvédelmi szempontból példaértékű szerkezetmegerősítést végeztek a Kálvin téri református templom. „A szerkezet megerősítésénél egyedi megoldásokat is alkalmaztunk, például az eredeti szerkezet megtartása mellett a csehcsüveg-boltozatot átmegy egy függőleges vasbeton fal” – közölte Mező Tamás a témában rendezett szakmai anketon.

A rendezvényen az előadók elmondták: a 4-es metró Kálvin téri állomásának építése közben derült ki, hogy a tér szélén álló református templom műszaki állapota rosszabb, mint azt az előzetes vizsgálatok alapján gondolták.

Mint elhangzott, szükség volt a templom szerkezetének megerősítésére: töb-

bek között a torony és a templomhajó eddig különálló alapjait egyesítették, biztosították mozdulatlanságukat, az épületet gyűrűbe vonták, úgynevezett abroncsozást hajtottak végre rajta, az ajtó és az ablakok nehezdúcolást kaptak, a toronyban, az óra alatt lévő cseh süve-

get megerősítették, úgynevezett feszítőpásmákat használtak ugyancsak erősítésre, valamint elvégeztek az eltört falazat javítását, ragasztást.

Farkas József építőmérnök előadásában az állomás környékén lévő épületek feltételezhetően bekövetkező süllyedéséről beszélt; mint mondta, az utóbbi időben egyre több támadás érte emiatt a metró építőit. Közölte, hogy számításaik szerint 32-39 milliméteres süllyedésre lehet számítani. Az épületek mozgását egy erre alkalmas rendszerrel követték figyelemmel.

A közreadott sajtóanyag szerint a templom már csak „befejező finom” munkákat kell elvégezni, és hátravan még az orgona visszaszerelése, valamint a palánkozás.

► MTI

FOTO: BOTTA DÉNES

Csak a párbeszéd segíthet

A szent szövegek szó szerinti értelmezése félrevezeti a fundamentalistákat

► Jutta Hausmann, a budapesti evangélikus teológia ösztöndíjas tanárkének a professzora Az erőszak kérdése a Koránban témakörben tartotta meg nagy érdeklődéssel kísért előadását A Biblia és a Korán című szegedi nemzetközi konferencián.

– A világpolitikában a keresztény és az iszlám vallás szembenállását tapasztalhatjuk. Annak lehetünk tanúi, hogy G. W. Bush keresztény hadjáratot indított a „Gonosz” ellen. Kutatásai szerint a két kultúra két alapkönyve, a Biblia és a Korán valóban sugallja ezt az erőszakot, amit a világban tapasztalhatunk magunk körül?

– Mind a Bibliában, mind a Koránban emberi tényezőkről van szó, és az emberi léthez sajnos hozzátartozik az erőszak mint életforma, ha tetszik, ha nem. Ez a Bibliában és a Koránban témakör is szerepel. De nem jelenti feltétlenül azt, hogy vagy a Biblia, vagy a Korán képviseli az erőszakot mint kívánatos megoldást, de számol azzal. Ez egészen más, mintha azt olvasnánk ki, hogy mindenképpen erőszakkal kell megoldani a

problémákat. Ahol nagyon előtérben áll a fundamentalista megközelítés, ott fundamentalista módon szó szerint olvasják a szent szövegeket. A politikai hatalommal rendelkezők ugyanilyen bigott módon vihetik át a szent szövegeket a mai társadalmi értékrendszerbe.

– A Korán Ön szerint mennyire sugalmaz olyan erőszakos gondolatokat, amelyek a fanatikusok viselkedését megmagyarázhatnák?

– Óriási félreértés, ha azt gondolnánk, hogy a Korán kifejezetten erőszakra szól, és a fundamentalizmus magatartását támogatná. Az iszlámnak tulajdonképpen törekvése a béke, mint az iszlám szó maga is kifejti. Hasonlóan a keresztény vallás történelméhez, a középkorban kereszties háborúhoz vezetett a Biblia szó szerinti olvasása. Katonai fellépéssel terjesztették a keresztény hitet. Másik példa a boszorkányüldözés, ahol szintén élt egy olyanfajta bibliai értelmezés, amely abból indult ki, hogy ami Isten ellen való, azt ki kell irtani.

– Ön szerint hogyan lehet egyáltalán fellépni a fanatikusokkal szemben, milyen eszközökkel?

– A fanatizmus arról is tanúskodik, hogy érzelmi szinten óriási problémák vannak. A fundamentalisták erőszakos

fellépése azt mutatja, hogy racionális eszközökkel nem lehet sikerrel fellépni ellenük. Lehetőséget csak abban látok, ha a másik oldal nem erőszakkal válaszol az erőszakra. Máskülönben csak egy olyan spirális folyamat indul el, ami végtelen. A fundamentalizmussal szemben csak azt a módszert látom célravezetőnek, ha újra és újra megpróbálkozunk a párbeszédre. Sokan azt mondják, én álmodozom, de más megoldást nem látok, mint a kommunikációra, a párbeszédre való törekvést. Az irracionális kívánul a másik fontos eleme a fundamentalizmusnak, hogy az egyénnek óriási biztonságot ad. Egy keretet kap az élete, amelyben gondolkodás nélküli biztonságban élhet.

– Úgy gondolja, hogy a politika eszköztárában vannak olyan kommunikációs eszközök, amelyekkel ezt meg lehet valósítani?

– A fundamentalista oldalon az egyénnek kell látnia: emberként el van fogadva. De az a gondolatrendszer és azon eszközök nem, amelyekkel él. Én más utat nem tudok elképzelni.

■ FORGÁCH ILONA
(Csongrád Megyei Napilap, 2007. szeptember 1.)

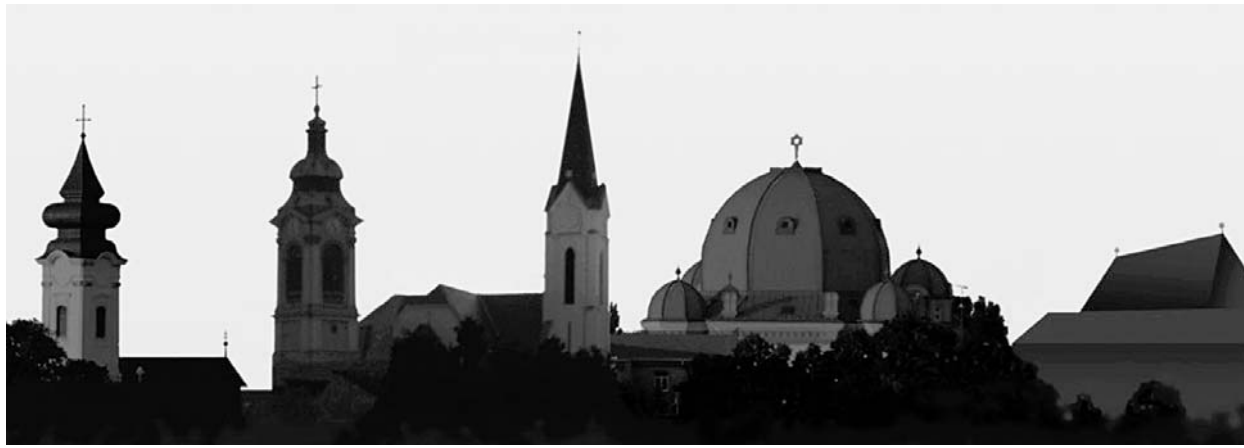
TAMÁS MISE A keresők istentisztelete

2007. szeptember 16. vasárnap 15.30

15.00 - Gyülekező hangulatzene (Felsővezeték)

V. ker. Városháza park (Deák tér mögött)

<http://tamasmise.mlapp.hu>

Egy páratlan utca páratlan programja Győrben

Beszélgetés az Öt Templom fesztivál ötletgazdáival

► Amint egy évvel ezelőtt is megírtuk, Európában mindenképpen egyedülálló, sőt talán az egész világon páratlan a Győr-Újvárosban fekvő Kossuth utca: néhány száz méteren belül öt felekezet temploma található meg benne. A görög, illetve a római katolikus templom mellett itt áll a reformátusoké és az evangélikusoké is, és a nemrégiben megújult zsinagóga kupolája is a fák fölé magasodik. E páratlan egység adta az ötletet Borsai Kátának és Pál Kálmánnak, hogy immár második alkalommal – az idén szeptember 20. és 24. között – szervezzenek kulturális seregszemlét *Öt Templom fesztivál* címmel a folyók városában.

– Amikor néhány évvel ezelőtt Győrbe költöztem, azt hallottam, hogy nincs a világon még egy olyan utca, ahol öt történelmi felekezet temploma ilyen közel lenne egymáshoz. Igaz ez?

Pál Kálmán: Az bizonyos, hogy ezt a tézist már sokszor hangoztatták, és eddig még nem érkezett rá cáfolat. Győr egy olyan városa Magyarországnak, ahová sokan ellátogatnak a világ minden tájáról, vagy éppen az itt élők fordulnak meg a világ különböző tájain. És eddig nem jelentkezett senki, hogy látott volna már hasonlót.

Borsai Kátá: 2005-ben, amikor pályáztunk az *Európa kulturális fővárosa* címre, az anyagunkban ezt is leírtuk. A pályázatot nemzetközi zsűri böngészte át, és ők sem szóltak, hogy ne lenne igaz. Sőt akik a tavalyi fesztiválon felléptek, máshol is mesélnek erről. És mindenki nagy csodálkozással hallgatja, hogy tényleg van ilyen a világon; öt templom egy utcában. Többen már nemcsak a művészek miatt jönnek a fesztiválra, hanem arról is meg akarnak bizonyosodni, hogy ez tényleg így van.

– Gondolom, utánajártak, miért itt alakult ki ez a páratlan együttes.

P. K.: Amit ma Újvárosnak nevezünk, tulajdonképpen két kilométer hosszú földnyelv volt Győr nyugati részén. Már az őskorban lakott lehetett, hiszen halban gazdag, védett terület volt a mocsárvilágban, amit akkoriban a Rába és a

Rábca vízi út határolt. Az 1500-as évekbeli várbrázolásokon egyértelműen látszik, hogy ez az újvárosi földnyelv lakott volt. Később hadiút vezetett itt keresztül Bécs és Sopron felé, amely mentén iparosok és kereskedők telepedtek le.

A püspöki városban, a győri várfalon belül alapvetően német ajkú katolikus lakosság élt. Újváros a városfalon kívül rekedt felekezetekhez tartozók otthona lett. A katolikusok pedig azért kerültek ide, mert ők magyar katolikusok voltak. Hiába voltak felekezeti azonosak a városban élőkkel, ha szintén lenézettek lettek, mert magyarok voltak. A számkivetettségéből az emberek előnyt kovácsoltak, és a kirekesztettek összefogtak... Az ember sok helyen képes lakni. De otthonának azt a helyet tekintik, ahol templomot is épít, ahol Istene lakik.

– Honnan jött a fesztivál megszervezésének az ötlete?

B. K.: Korábban létrehoztunk egy alapítványt a pannonhalmi zsinagóga kultúrközponttá való átalakítására, és rendezvényszervezéssel kezdünk el foglalkozni. Már ekkor megfogalmazódott bennünk az Öt Templom fesztivál gondolata. Amikor pedig felkértek bennünket a kulturális főváros-pályázat második forduló anyagának elkészítésére, mindent leírtuk. Attól függetlenül, hogy e pályázaton végül is nem Győr nyert, mi a vállalásunkat igyekeztünk megvalósítani. Minket a vallás mint kulturális közeg érdekelt. Ez a fesztivál is ezt reprezentálja.

bízata Újvárosban, ők lelkesedtek az elképzelésünkért. A zsinagógát pedig éppen akkor újították fel... Idén az összes istentisztelet és mise időpontját betettük a programfüzetbe; még az is szerepel benne, hogy a kántorok milyen zeneművel szolgálnak. Lehetséges persze, hogy azoknak az embereknek, akik egyébként nem járnak templomba, akik eddig nem mertek belépni, mert nem tudják, mit kell ott csinálni, ezek csak „előadások” lesznek.

P. K.: Egyértelműen kitapintható Isten jelenléte ezen a fesztiválon. De ez nem hittérítő rendezvény. Van, aki nehezen lép be egy templomba, mert a gátlásai megállítják. Ilyenkor azonban örömmel jönnek az emberek. Reméljük, hogy aki betér a programokra, megtanulja beszélgetni, értékelni és tisztelni a másik hitét.

– A tavalyi volt az első alkalom. Érte Önöket valamiféle nem várt meglepetés?

P. K.: Tavaly, amikor a fesztivált meghirdettük, drámai események zajlottak Budapesten. Tehát nagyon feszült politikai helyzetben kellett elindulni. Ez már az első napon érződött. Mindenki otthon ült, és nézte a tévét. Aztán szerencsére napról napra többen lettek, és az utolsó két napon már minden program telt házas volt.

B. K.: Amikor mintegy százötven ember jött velem szemben az utcán, azt hittem, hogy ideért hozzánk is valami a fővárosból. De kiderült, hogy a mi újvárosi sétánk résztvevői voltak, akik közben művészettörténeti előadást hallgattak.

– Milyen szempontok alapján állítják össze a programokat?

B. K.: A vezérelv az, hogy minden templomban az oda illő zene szóljon. A programok úgy vannak felépítve, hogy aki egy fillért sem költ erre a dologra, annak is legyen fesztiválélménye. Hiszen az orgonahangversenytől a zeneiskolai kóruskoncerten és a gyermekprogramokon át a kézműveskedésig mindenfélélt kínálunk ingyen.

P. K.: Azt tapasztaltuk, hogy a zeneszerek között van a legnagyobb presztízse a találkozóknak, mert nagy fantáziát látnak benne, és ez jó visszajelzés. Egy amerikai zenekar például már most jelentkezett a jövő évi fesztiválra...

– Végül kérem, szóljanak néhány szót az idei programokról!

B. K.: A katolikus templomban *Bubnó Tamás*nak a Szent Erzsébet-évre komponált misztériumjátékában a *Szent Efrém férfikar* mellett hallhatjuk a *Schola Cantorum Budapestiensis* kórust is. Az esten fellép *Palya Bea*, orgonán közreműködik *Mezei János*. A görög katolikus templomban a *Capella Theresiana* kórus klasszikus koncertprogramja után *Ferencki György* és a *Rackajam Petőfi Sándor* verseit szólaltatta meg akusztikus hangszereken. Az evangélikus Öregtemplomban *Fassang László* orgonaművész ad koncertet, és *Szorák Kati* énekel. A Lengyelországból érkező *The Saints* együttes klezmerkonzertje után *Müller Péter Sziámi* és zenekara mutatja be *Jeruzsálem közel van* című új műsorát a zsinagógában. És idén újra eljönnek közénk a *Gryllus* testvérek; *Mécs Károly* színművész társaságában a református templomban lépnek fel. A részletes program a www.karzat.hu honlapon is megtekinthető.

P. K.: Ígérjük, hogy nem bánja meg senki, aki ellátogat a fesztiválra.

■ MENYES GYULA

Bonyhádi iskolapéldák

Atlétafesztiva

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium udvarán egy évvel ezelőtt avatták fel a megújult atlétikapályát. Akkor a mai és a hajdani diákok atlétika-versenyyel ünnepelték a modern létesítményt. A rendezvénynek akkora sikere volt, hogy az öregdiák sportolók jeleztek: szívesen találkozoznának minden év szeptemberének első szombatján.

Nos, a gimnázium testnevelő tanárai idén is megszervezték az *Atlétafesztiva* elnevezésű versenyt, melyen négy generáció lépett pályára, hiszen volt, aki hozta magával az unokáját is. Így a hatévestől a hatvanhat évesig közel negyvenen mérték össze ügyességüket az atlétika majd minden számában. A verseny után a legeredményesebbeknek érmet akasztottak a nyakukba, majd fehérszal mellett folytatódott az eredmények „kiértékelése”.

Régi-új cserkészszázló

A bonyhádi evangélikus gimnázium tanévnyitóján *Szuprics Vendel* öregdiák átadta az iskolában működő 179. Számú II. Rákóczi Ferenc Cserkészcsapatnak a hajdani csapatzászló újonnan elkészített mását. A nyolcvannyolc éves öregdiák az 1930-as években volt az intézmény tanulója, és akkoriban cserkészkedett itt. Ő ajánlotta fel, hogy elkészítteti az eltűnt csapatzászló hű mását.

A gimnáziumi tanévnyitón *Fauszt András* cserkészparancsnok vezetésével felsorakozott a mintegy húszfős csapat, és elénekelték a cserkészindulót. Három fiatal vette át *Szuprics Vendeltől* a zászlót, és kötötte fel rá a nemzetiszínű szalagot, melyen a cserkészfogadalomból olvasható részlet. A régi-új csapatzászlót *Krähling Dániel* esperes áldotta meg.

Biológiatábor – egyházi támogatással

Idén is megrendezték a gimnázium szaktanárai az ökológia-biológia tábort. Nagy *Andrea* táborvezetőtől megtudtuk, hogy huszonegy gimnazista vett részt a hollóházi táborozáson. Az egyhetes program megvalósulását segítette a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztályának pályázatán elnyert negyvenezer forintos támogatás.

A hét során a fiatalok meglátogatták Hollóházán a porcelánmanufaktúrát (*képin-kön*). Füzéren a református templomot, a ruszin tájházat és a várat, Füzérradványban a Károlyi-kastélykertet, Telkibányán az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Ipartörténeti Gyűjteményét, az ungvári pincésort, Sátoraljaújhelyen a Magyar Kálváriát. Előadást hallgattak meg többek között a Zempléni-hegység természeti viszonyairól, a sziklagyepéről és az „emberi taposás” következményeiről, a zempléni vasutakról, a vidék geológiai viszonyairól és bányászatról, valamint a csillagképekről.

A gimnazisták megismerkedtek a környező települések történelmével és a reformációban betöltött szerepével is. Utolsó este vetélkedőt tartottak a hét folyamán tanultakból, és „felavatták” az évenként megrendezett táborban első alkalommal részt vevőket.

■ MÁTÉ RÉKA összeállítása

Nagyszebeni...

Rendszerez erdélyi utazóként azonnal feltűnik, hogy micsoda változások mentek végbe ebben a városban az elmúlt években. Nem is olyan régen még sírnunk kellett azon, hogy az erdélyi szászok egykor patinás fővárosa miképpen zuhlott le. Mára – nyilván a szász származású polgármesternek és a magyar főépítésznek is köszönhetően – csodálatosan megújult a belváros. Régi fényében áll az evangélikus székesegyház, a városháza, a székesegyház kiállítás keretében tárja fel kincseit a Bruckenthal Múzeum. A Strada Metropolitanán szinte minden sarkon áll egy templom. Jó látni, hogy a helyi református közösség hajlékát milyen szépen felújították erre az alkalomra. Esténként istentiszteletre, majd hangversenyre hívogat ez a hajlék, utána lehetőség nyílik a testvéri beszélgetésre.

...harmadik...

Tudnunk kell, hogy ez a nagygyűlés csak egy a sorban. A résztvevők gyakran használták a *zarándoklat* kifejezést. Nos, ez csak egy állomás a sok közül. Jelentőségét kétségkívül az adja, hogy először rendeznek ilyen összejövetelt ortodox többségű államban, a jelentős mértékben protestáns Bázelt, illetve a katolikus Graz után. Az más kérdés, hogy a házigazda egyház némileg túljátssza szerepét, és tartalmi kérdésekben is dominálni szeretne. Búcsúzáskor többen kérdezik: hol és mikor lehet a következő, negyedik találkozó? Colin Williams, az Európai Egyházak Konferenciájának főtájkára egy televíziós interjúút megelőzően azt mondja: szeretné, ha 2017-ben, a reformáció ötszázadik évfordulóján találkozhatnánk ismét ilyen körben, természetesen Németországban. Igazi egyházdiplomataként azonban nem ismétli el ezt az mondatát akkor, amikor már „forog a kamera”.

...európai...

Keletről és nyugatról, északról és délről jöttünk össze. Az egyházi nagygyűlések többségéhez képest öröndetesen sok a „kisember”, a címet-rangot nem viselő világi hívő. Ők képezik az egyház igazi törzsét. Külön öröm, hogy a nemzeti és egyházi kisebbségek ügye is megszólalhat. Itt vannak aztán az egyházi és a politikai vezetők. Utóbbiak közül ki kell emelni José Manuel Barrosót, aki – sokakat meglepve – a személyes és a közösségi hit jelentőségét hangsúlyozza, személyes vonatkozásokat is említve. Utal továbbá arra, hogy az európai nagypolitika sokat tanulhatna az ökumenikus mozgalomtól.

...ökumenikus...

Kelet és nyugat találkozási pontján sokan idézik a régi mondást: két tüdővel kell lélegezni. Vagyis a nyugati – katolikus és protestáns – egyházaknak figyelniük kell az ortodoxiára. Csak remélni lehet, hogy mindez korántsem csak a protokoll vagy a felső diplomácia területén valósul meg, hanem a mindennapok természetes gyakorlatában is. Példának okáért a spiritualitásban lévő értékek újrafelfedezésében. Remélni lehet továbbá azt is, hogy keleten is belátják a „két tüdő” fontosságát, és ők is nyitnak a nyugati értékek felé.

...nagygyűlés

A rendezvény központi helye egy hatalmas sátor volt. Ez is emlékeztetett arra, hogy zarándok gyülekeznek vagyunk. Néhány nap után szednünk kellett a sátorfánkat, és tovább kellett mennünk. Egy ilyen találkozó akkor éri csak el a célját, ha utána sok-sok kis sátrat vernek fel, a helyi közösségekben továbbgondolva a nagygyűlésen elhangzottakat és átélteteket.

■ FABINY TAMÁS

Nagyszeben

Az egyházak Európa egyesítésében játszott szerepét méltatta az Európai Bizottság elnöke

Az egyházaknak az európai egyesítési folyamatban betöltött szerepét méltatta múlt csütörtökön José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke a Nagyszebenben tartott harmadik európai ökumenikus nagygyűlésen.

„Az Európai Bizottság mindig is figyelemmel kísérte a keresztény egyházak elkötelezettségét, amelyek a kezdetektől kísérték és bátorították az európai építkezés nagy kalandját” – mondta beszédében. „Az egyházak hozzájárulása az európai egyesítési folyamathoz még nyilvánvalóbb akkor, amikor az az ökumenikus szellem keretei közé illeszkedik” – tette hozzá.

Barroso kitért az Európai Unió új reformszereződésére is. Erről úgy vélekedett: lehetővé fogja tenni a szervezet számára, hogy „megvédje és világméretben előmozdítsa közös értékeit és létfontosságú érdekeit”.

XVI. Benedek pápa levélben köszöntötte a nagygyűlés résztvevőit és főszervezőit, Erdő Péter bíborost, esztergom-budapesti érseket, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának (CEEK) elnökét és Jean-Armand de Clermont tiszteletet,

FOTÓ: CEEK/KEK / AG. SICILIANI

az Európai Egyházak Konferenciájának (KEK) elnökét. A római katolikus egyház feje azon kívánságának adott hangot, hogy „a találkozó mozdítsa elő a keresztény egyházak egységét, tiszteletben tartva a jogos különbözőségeket”. Hangsúlyozta, hogy elődjéhez, II. János Pálhoz hasonlóan fontos feladatnak tartja „a kereszténységnek az ökumenizmus útján történő előrehaladását”, amely

mellett a katolikus egyház már a II. vatikáni zsinattal „visszafordíthatatlan módon” elkötelezte magát. Emlékeztetett az eddig megtett út fontosabb állomásaira, az 1989-es bázeli és az 1997-es grazi találkozóra, valamint a 2001-ben Strasbourgban aláírt *Ökumenikus Chartára*, békét és egységet kérve az Európában élő számára.

► MTI

Magyar református egyházvezetők állásfoglalása a nagyszebeni diszkriminatív jelenségekről

A nagyszebeni harmadik európai ökumenikus nagygyűlésen részt vevő hivatalos küldöttek megdöbbenéssel értesültek arról, hogy a nagyszebeni rendőrség öt nagyváradi református fiatalot feltartóztatott, majd indoklás nélkül a rendőrségre kísért és három órán keresztül fogva tartott. A Király-hágó melléki fiatalok egyházkerületi felkérésre, a szervezők tudtával és beleegyezésével információs anyagot szállítottak a rendezvény színhelyére.

Nagyszeben belvárosában három rendőrautó megállította őket, a hatóságok elkérték személyi igazolványukat, és a csoportot magyararazat nélkül bekísérték a megyei rendőr-főkapitányságra. Az öt őrizetbe vett fiatal – Nagy József Barna, Szabó Attila, Szűcs Orsolya, Kriza Tamás és Ambrus Sándor – elmondta, hogy a kihallgatást végző tisztek különféle vétségeket próbáltak rájuk bizonyítani. Tichindelean Ovidiu és Vlad Ionel civil ruhás rendőrtisztek azzal vádolták a bekísért fiatalokat, hogy illegális kereskedelmet folytatnak egyházi kiadványokkal, később azzal vádaskodtak, hogy a gépkocsivezető illegális személyszállítást végez. Az őrizetbe vett fiatalok nem voltak hajlandóak aláírni a fogva tartás után elkészült, 30595/05.09.2007-es számú viselő jegyzőkönyvet, amely koholt vádakot tartalmazott.

Háromórás fogva tartás után a rendőrség végül elengedte a fiatalokat.

Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy a karhatalom mondvacsinált okokra hivatkozva, jogtalanul korlátozza a református fiatalok személyi és szabadságjogait. Ez megdöbbenetett a svájci, holland, német és osztrák egyházak delegá-

tusait. Az Európai Egyházak Konferenciájának (KEK) szervezőstábjára is fellépett a rendőrségen a fiatalok szabadon engedéséért. Ettől a kirívó esettől függetlenül több alkalommal is sértő módon tapasztalható volt, hogy a jelen lévő magyar szereplők hátrányos megkülönböztetésben részesülnek.

Véleményünk szerint ezek a jelenségek árnyékot vetnek egy olyan eseményre, amelynek célkitűzése az európai felekezetek, népek közötti szolidaritás és kiengesztelődés munkálása és gyakorlása.

Nyomatékosan kérjük a nagygyűlés minden felelős résztvevőjét, hogy határozottan lépjen fel minden diszkriminatív, az emberi jogokat és az európai normákat semmibe vevő jelenséggel szemben.

A történetek miatt több magyar református küldött megfontolás tárgyává tette, hogy tiltakozásképpen elhagyja a nagygyűlés helyszínét.

Nagyszeben, 2007. szeptember 5.

A magyar református küldöttek nevében:

DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV püspök,
a Magyarországi Református Egyház
Zsinatának lelkes elnöke,
a Református Világszövetség Európai
Tanácsának elnöke

ÁBRÁM TIBOR főgondnok,
a Magyarországi Református Egyház
Zsinatának világi alelnöke

DR. ERDÉLYI GÉZA püspök, Szlovákiai
Református Keresztyén Egyház
DR. PAP GÉZA püspök,

Erdélyi Református Egyházkerület

TONK ISTVÁN főgondnok,

Erdélyi Református Egyházkerület

CSÚRY ISTVÁN püspökhelyettes,

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

FOTÓ: CEEK/KEK / AG. SICILIANI

FOTÓ: BARCZA JÁNOS

A Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos küldöttei voltak: D. Szebek Imre nyugalmazott püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke; dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke, valamint Baranyayné Rohn Erzsébet, Hulej Enikő, Bozorády András, Domokos Jenő, Kovácsné Tóth Márta lelkesek; továbbá a Leueneri Egyházközösség küldöttként Cselovszkyné Tarr Klára, az MEE Küllügyi Osztályának vezetője

Nagyszzebeni ökumené

Krisztus világossága és az egyház

Wolfgang Huber püspök, Walter Kasper bíboros és Kirill metropolita az ökumenéről

A különböző keresztény felekezetek hagyományainak legfontosabb lelkesítő szövegeiből készült gyűjtemény összeállítását szorgalmazza Wolfgang Huber német evangélikus püspök.

A nagyszzebeni harmadik európai ökumenikus nagygyűlés egyik előadásában Huber arra bátorította a résztvevőket, hogy adjanak új tudatosságot a közös keresztény lelkesítő szövegeknek. „Egy ilyen szöveggyűjtemény sokakhoz közel hozhatná lelki hagyományaink gazdagságát. Abban is segítene, hogy újra felfedezzük ezeket a ránk maradt szövegeket, és rácsodálkozzunk iránymutatásukra.” Döntő próbjáa lenne a kereszt-

tény üzenet hitelességének Európában, hogy „sikerül-e továbbfejleszteni a lelkesítő és az istentiszteletben megélt közösségünket” – fejtette ki Huber.

A Keresztény Egység Pápai Tanácsának elnöke, Walter Kasper bíboros a nagygyűlés első plenáris ülésén a különböző felekezetek közös alapjainak tudatosításáért emelte fel szavát. „A keresztények közötti szakadás által sok ember számára elhomályosítottuk Jézus Krisztus világosságát, és hiteltelenné tettük az ő ügyét.” A hittani kongregáció által júliusban kiadott, az egyház lényegéről szóló dokumentumot elítélő nyilatkozatok fájdalmat okoztak Kaspernek, ugyanak-

FOTO: BARCZA JÁNOS

kor úgy véli: az egyház fogalmáról és igazságot közvetítő hivataláról szóló párbeszédnek folytatódnia kell.

Kirill, Szmolenszk és Kalinyingrád metropolitája előadásában a keresztény hit valóságérzékelése és a hétköznapi életvezetés közötti összefüggésről beszélt. Hangsúlyozta: „A hívó ember nem fogadhatja el egyszerre az emberi élet értékét és a halálhoz való jogot; a család törvényes kapcsolat létjogosultságát, vagy a gyermek jogainak védelmét és a humánembriók kutatási célból történő megsemmisítését.”

MTI

A keresztények egységéért való küzdelem nem adható fel

Minden nagygyűlésnek vannak csillagórái. Ilyenkor az elvárás „csúcsra járatott”, a hangulat forró. Talán a szívünk is gyorsabban dobog. Magam így éltem meg az európai kereszténység két kiválóságának, Wolfgang Huber berlini evangélikus-uniált püspöknek, a német protestáns egyházak szövetsége elnökének és Walter Kasper bíborosnak, a Vatikánban a keresztények egységéért felelős egyházi vezetőnek az előadását.

Mindketten a nagygyűlés főtémájának jegyében – „Jézus Krisztus világossága ragyog mindannyiunkra” – szóltak az egyház egységéről, a lelkesítő szövegekről. Mindketten sugárzó személyiségek. Amit hisznek, vallanak és szólnak, azt egész egzisztenciájukkal, tekintetükkel és kézmozdulataikkal, megjelenésükkel és életükkel hitelesítik. Ezért nemcsak népszerűek, felekezettől függetlenül, a másik egyházban, de elismerés és tisztelet övezi őket a velük egyetértő nem tudók – elsősorban a más világnézetet vallók – táborában is. Ismertségüket televíziós szolgálatuk növeli és erősíti. Nincs ma Európában olyan jelentős keresztény konferencia, ahol ne kérnék őket megbeszélésre, előadásra.

Kasper bíboros előadásában hangsúlyozta: akkor tudunk előrelépni egymás megismerésében, ha a közös hit ismereteit, közös élményeinket s felismeréseinket hangsúlyozzuk, nem pedig azt, ami elválaszt bennünket. Közös alapon állunk, amikor Jézus Krisztust Urunkként megvalljuk. Ő kapcsol össze bennünket. Ő a világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, Megváltó és az egész emberiség megmentője. Egy nagygyűlésen átéljük az összetartozás örömeit. De az ökumené ennél többet jelent. A közös Krisztusban való hit megvallása mellett a Szentháromság egy Isten segítségül hívásával az egy keresztység áldásában is részesülünk – fejtette ki.

Nem konkurensként tekintünk egymásra, hanem testvéreként, akik örülnek a másik egyház eredményes szolgálatának, és közösen imádkoznak – amiként Krisztus meghagyta – azért, hogy mindnyájan egyek legyünk, s elhiggye a világ, hogy Jézus Isten küldötte. Ezért a történelem során bekövetkezett szakadásokat nem értelmezhetjük magától értetődő eseményekként, ezekhez nem szokhatunk hozzá, és megszüpíteni sem szabad őket, hiszen Jézus akaratával ellentétesek.

Történelmi megbízatásunk kudarcra – mutatott rá Kasper –, ha mi nem tudunk Jézus világosságáról mindenki számára hitelesen tanúskodni és a keresztény

egységért együtt fellépni. Az ökumenének nincs felelős alternatívája. Minden más ellentétben áll Isten előtti felelősségünkkel. A keresztény egység utáni vágyunk mindannyiunkat nyugtalanítania kell, és belső tűzként kell égnie lelkünk mélyén.

Wolfgang Huber püspök

A bíboros továbbá szót arról is, hogy a hittani kongregáció által kiadott állásfoglalás sokakat megbántott. „Az ő fájdalmuk az én fájdalmam is” – mondta. De egy álságos ökumené nem vezet sehova. Sokszor más egyházaknak a katolikus egyházzal vallott állásfoglalása is nagyon bántó. Nem elhallgatni kell, és nem megtévesztő magatartást kell tanúsítani, hanem valós párbeszédet kell folytatnunk az igazság és az őszinteség jegyében. Nagy eredmény volt a megigazulás kérdésében kiadott közös állásfoglalás. „Ezen az úton pillanatnyilag nem tudunk továbbjutni” – állapította meg. De ez nem ok a rezignációra. Tovább kell egymástól tanulnunk.

Végül is nem mi hozzuk létre az egységet – fejtette ki –, ez nem lehet a mi érdemünk, hanem egyedül a Szentlélek képes rá. Együtt kell tanúskodnunk a szekularizált világnak Jézus világosságáról. Ki tudna jobban fénylőt adni a sötétségben vergődő Európának? Hol találjuk másutt az élet ígéjét? – fejtette be nagy tapsal fogadott előadását Kasper bíboros.

Utána a protestáns egyházak képviselőjében Wolfgang Huber püspök lépett a pulpitusra. Utalt a bibliai ígék fényével és világossággal kapcsolatos gazdagságára, mint ahogy a nyitó együttlétén Nagyszzeben főterén a meggyújtott gyertyák fé-

nye a sötétségben is bevilágított az emberi szívekbe, és egymás tekintetében felfedezhettük a fényt.

A nagygyűlés alkalom arra, hogy újra végiggondoljuk közösen keresztény spiritualitásunk fontosságát. Nagyon időszerű ez, mert Európában sokat keresik az új lelkesítő megnyilvánulásait. Számátalan helyen az új spiritualitás utáni vágy a zaklatott életforma és az anyagiakat kizárólagos értékékként felmutató gondolkodás ellensúlyozásaként jelentkezik – állapította meg. Mások a gazdaság abszolút hatalom iránti igényét és az emberi lélek fölötti uralmát kívánja ellentételezni. A spiritualitás az egyház kincse, amelyet meg kell erősíteni, és új formáit is ki kell alakítani. Hálásak lehetünk a különböző közösségeknek, amelyek az igehallgatást, az imádságot, a csendet, a rácsodálkozást, az elfogadást és az éneklést gyakorolják. Ennek a lelkesítőnek kell áthatnia egész kereszténységünket, hogy aztán ez a belső átgondoltság határozza meg cselekedeteinket, bátorító és vigasztaló szavainkat.

Amikor együtt vagyunk istentiszteleteinken, Krisztus testének részeseként ünnepeleink. „...éljetez úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csu-

A nagyszzebeni evangélikus székesegyház

pa jóság, igazság és egyenesség” – idézte Wolfgang Huber Pál apostol szavait az Efezusi levél 5. részéből. A keresztiség közös elismerése a keresztény egyházakat egybe-kapcsolja a szentségben elfogadott isteni kegyelemmel és az új életet munkáló

Szentlélek ajándékaival. Nem kevésbé fontos, hogy a vegyes házasságokban élő testvéreinkre tekintettel keressük azokat az új lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik – az úrvacsorával kapcsolatos felfogásbeli különbségek fenntartásával – a szentség feloldozó és Krisztusban összekapcsoló erejének az átélését. Megállapította: „A vallásilag pluralista Európában az ökumenikus közösség nemcsak az evangélium által kívánt tanúságtétel, hanem közös megbízatásunk elementáris része.” (1Pt 3,15) Nem közömbös, hogy ökumenikus közösségben megélt igehirdetésünk bizalmat ébreszt-e az emberekben, vagy sem. Hogy ezen az úton előre tudunk-e lépni, az keresztény lelkesítő értékpróbája lehet.

„Az egyház tulajdonképpen értelemben akkor egyház, ha bűnvallásában Isten elé áll, és reméli kegyelmét; ha az emberek útját egyengeti a szentséges Istenhez, és a megbékélés ígéretében engedi őket részesíteni. Ha egyházaink Isten ígéjét hallgatják, irgalmasságáról közösen tanúskodnak, és embertársaikkal irgalmasan viselkednek, akkor ők egyházak a szó tulajdonképpeni értelmében” – vallotta meggyőződéssel Huber püspök. Majd arról szót, hogy egyetlen egyház sem állíthatja magát, hogy ő egyedül képes lenne Krisztus világosságát megragadni vagy tükrözni.

A mostani nagygyűlést előkészítő wittenbergi záróbeszéd biztatásával fejezte be nagy reménységgel és tetszéssel fogadott, mély lelkesítő ébresztő előadását: „Isten előtti alázattal és imádsággal bátorítjuk keresztény testvéreinket, hogy nyissák meg szívüket Jézus Krisztus igazi világossága előtt, és velünk együtt törekedjenek földrésznünkön az igazságosság és reménység megvalósítására. Krisztus világossága indítsa mindnyájunkat arra, hogy a békesség, a kiengesztelődés és az egység ajándékairól meghasonlott világunkban tanúskodjunk, és értük cselekedjünk.”

Az európai ökumenikus keresztény nagygyűlés két előadása arcot adott a katolikus és a protestáns teológiai gondolkodásnak, elkötelezettségre biztatott, hogy Krisztus világosságában járjunk, és megerősítette reménységünket: a keresztény egység spirituális valósága lehetséges.

D. SZEBEK IMRE

Száztíz steward egy VIP szolgálatában

Augusztus utolsó napján száztíz fiatal gyűlt össze Európa idej kulturális fővárosában, az erdélyi Nagyszzebenben, hogy felkészüljön a négy nappal később kezdődő 3. európai ökumenikus nagygyűlésre. A különböző felekezeti fiatalok a kontinens húsz országából érkeztek. A népes csapat a háromnapos csoportépítő felkészítés után számos munkaterületen segített a szervezőknek a nagygyűlés zökkenőmentes lebonyolításában. Magyarországot hárman képviselték: Szerdahelyi Miklós János katolikus egyetemista és e sorok írói.

A sok, egymás számára idegen fiatal – kreatív játékoknak köszönhetően – már az első este megindult a közösséggé formálódás útján. Szükség is volt erre, hiszen a következő napokban reggeltől estig együtt voltunk a ránk váró feladatok megismerése közben, beszélgetésekben, csoportmunkában. A kulturális estek keretében beletekintettünk egymás hétköznapijaiba – ízekben, énekekben, fényképekben, a bemutatott ruhaviseleteken keresztül.

A nagygyűlés első napján mindannyiunknak a kétezer-egyszáz delegált regisztrálásával kellett foglalkoznunk, a második naptól kezdve azonban mindenki már csak a saját speciális feladatára koncentrált. Az események párhuzamosan több helyen is zajlottak városzerte, ezért a szervezés nem kevés rohangálással járt, de még így is sok lehetőségünk volt beszélgetni, ismerkedni. Az otthonról hozott előleletek hamar felszínre kerültek, de nem álltak a barátságok kialakulásának útjába. A reggeli és esti áhitatok, közös éneklések, imádságok, a közös pontra, Jézus Krisztusra való tekintés napról napra megerősítették bennünk az összetartozás érzését, egymás elfogadását, és újabb lendületet adtak a folytatáshoz.

A szervezők mindvégig hálásak voltak – ennek hangot is adtak – pozitív hozzáállásunkért, fiatalos lendületünkért, kreativitásunkért. Bár az ökumené területén még sok tennivaló akad, a mi száltiz fős „gyülekezetiünkben” a szolgálatban, örömben, konfliktusban, a közösségen keresztül az egység tovább épült. Reméljük, lelkesedésünket, nyitottságunkat sikerül mindenféle „zord idő ellenére” is megtartanunk, hogy méltó szolgálói legyünk az egyetlen „VIP-személynek” – Jézus Krisztusnak.

KALIT ESZTER
ötödéves teológushallgató,
HORVÁTH-HEGYI ÁRON
hogyéves teológushallgató

A Duna Tv szeptember 15-én, szombaton 12.05-kor az Isten kezében című műsorban sugározza a harmadik európai ökumenikus nagygyűlésről készült összeállítást. Szerkesztő-riporter: Fábiny Tamás.

Magyar segítség a romániai árvízkárosultaknak

Azonnali gyorssegélyt juttat a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Kelet-Romániába

Félmillió forint értékű azonnali segélyt juttat a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) a kelet-romániai árvíz károsultjainak. A segélyszervezet – látva a heves esőzések okozta károkat – helyszíni beszerzéssel állítja össze a tartós élelmiszereket tartalmazó csomagokat, melyeket a következő napokban osztanak szét a segélyszervezet helyszínre utazó munkatársai.

A MÖSZ a 11705008-20464565-ös számlaszámon, a közlemény rovatban „Romániai árvíz” megjelöléssel fogad pénzzadáományt munkájához.

On-line adományozás: www.segelyszervezet.hu.

HIRDETÉS

Meghívó

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt az EKE őszi csendesnapjára, amely a bibliáskola tanévtárához és -nyitó alkalmá is. Alkalmunkat szeptember 29-én, szombaton 10-től 16 óráig tartjuk Érden az evangélikus templomban (Thököly u. 19/a.).

A nap témája: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés...”

– „Íme, elküldelek titeket...” (Bárányok a farkasok között) (Lk 10,1-7)

– „...mondjátok nekik: Elközelített az Isten országa.” (Lk 10,8-15)

– A szolgálat hatalma és öröme (Lk 10,16-20)

Kérjük, ebédet mindenki hozzon magával; frissítőről a szervezők gondoskodnak. Bővebb információt az alábbi címen lehet kérni: EKE Evangéliumi Alapítvány, 1068 Budapest, Szondi u. 95.; tel./fax: 1/332-7063; e-mail: ekeal@freemail.hu.

HIRDETÉS

Miért sikeres az Alpha?

A keresztény hit alapjait a mai ember számára is befogadhatóan közvetítő Alpha-kurzust világszerte nagy sikerrel alkalmazzák. A budapesti városmisszióhoz kapcsolódó nemzetközi kongresszus vendégeként Magyarországra látogat a kurzus szerzője és alapítója, Nicky Gumbel anglikán lelkész. Előadását szeptember 21-én, pénteken 15 és 17 óra között a Szent István téri konferenciasátorban hallgathatják meg az érdeklődők. A belépés ingyenes!

HIRDETÉS

Szerelem és házasság az Ige és a korszellem erőterében

Előadás-sorozat indul 2007 őszén hétfő esténként 18 órakor a Ráday Kollégium dísztermében (Budapest IX., Ráday u. 28.). Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.

Október 1.: Együtt járás, együtt hálás

Október 8.: Mire jó a „papi” és a szertartás?

Október 15.: Színgliként kényelmesebb és olcsóbb (I?)

Október 29.: „Globális felmelegedés” a társkapcsolatokban (Homoszexualitás)

November 5.: Kikészít vagy kiegészít? (Konfliktusok és empátia)

November 12.: A hűség értelme

November 19.: Érdemes-e a mai világban gyerekeket szülni?

November 26.: Majd lesz vagy már tart az utolsó ítélet?

December 3.: Életünk lenyomata gyermekeink lelkén

HIRDETÉS

Meghívó

A Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon (1029 Budapest, Báthori u. 8.) minden kedves érdeklődőt szeretettel hív és vár az intézmény ötvenhatodik születésnapja alkalmából rendezett ünnepségsorozatára.

Szeptember 14.

• 9.00: Istentisztelet kereszttelővel

• 13.30: Bábakalács társulat – Porondon a bolondom

• 16.00: Cédnus táncgyűttes – magyar népi táncok bemutatása

Szeptember 15.

• 10.00: Divatbemutató

• 13.30: Csend-Élet zenekar

• 16.00: Poézis együttes – Weöres Sándor megzenésített versei

Szeptember 16.

• 10 órától záró istentisztelet Ittész János elnök-püspök és a Lutheránia énekkar szolgálatával. Ezt követően fogvatékkal élő tánc, a Langaléta Garabonciás Társulat műsora, nyitott ajtók, ebéd, végül a Happy End Band műsora.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A Vadosfai Evangélikus Egyházközség meghirdeti megüresedett lelkészi állását. A gyülekezet a lelkészválasztást előkészítő folyamatban a pályázati meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának az ősi artikuláris helyen, Vadosfán és a hozzá tartozó filiáiban.

Pályázatukat egy példányban kérjük benyújtani a Soproni Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bunker köz 2.), ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlevelekről és az esetleges bemutatkozó alkalomról is részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

Kérjük, hogy pályázatukhoz csatolják kézzel írt önéletrajzukat, a gyülekezeti szolgálatról való elképzeléseiket és terveiket, valamint hogy a teljes pályázati anyagot postai úton küldjék el 2007. szeptember 30-ig az esperesi hivatal címére.

Az állás november 1-jével tölthető be.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényi előírásoknak megfelelően a gyülekezeti közgyűlés dönt.

Várja jelentkezését a Vadosfai Evangélikus Egyházközség és a Soproni Egyházmegye.

Európa keresztény gyökereit és a hit társadalmi szerepét emelte ki a pápa ausztriai látogatásán

► **Európa keresztény gyökereinek kidomborítása, a hit társadalmi szerepének fontossága és a nyugati életmód bírálata volt a legfőbb témája XVI. Benedek pápa múlt vasárnap befejeződött, háromnapos ausztriai látogatásának, amelynek homlokterében a híres közép-európai kegyhelyen, Mariazellben tett zárandoklata állt. Az egyházfő szombaton kereste fel a települést, ahol a Szűz Mária születésének szentelt templom előtti téren pontifikált ünnepi szentmisét a stájerországi hegyek között megbújó búcsújáró hely fennállása 850. évfordulójának tiszteletére.**

A misén hozzátéveleg harminc-harmincöt ezer, a zuhogó eső miatt köpenybe burkolózó hívő volt jelen, köztük sok magyar is. A szabadtéri szertartásra ünnepélyes menetben kivitték az ereklyeként tisztelt Madonna-szobrot. A zsolttárok és a felolvasások a németen kívül a környező országok nyelvén hangzottak el, a horvát után a második felolvasás magyarul csendült föl.

XVI. Benedek mariazelei prédikációjában az igazság keresésének jelentőségét emelte ki, leszögezve, hogy a keresztény hit elutasítja az arról való lemondást. Szavai szerint „az egész Nyugat, benne Európa válságának magja” a belenyugvásba rejlik, mert ha nem létezik igazság az ember számára, akkor különbséget sem tud tenni jó és rossz között. Beszélt arról is, hogy a mai kor szellemében újra kell értelmezni a *Tízparancsolatot*. Igent kell mondanunk a családra, az életre, a szeretetre, a felelősségre és az igazságosságra, a szolidaritásra és mások figyelembe vételére – magyarázta. Sajnálattal szökölt az európai országokban tapasztalható gyér gyermekáldásról, és arra buzdította a családokat, hogy higgyenek a jövőben.

Vasárnap az első keresztény vértanú, Szent István nevét viselő templomban, a bécsi Stephansdombban mutatott be misét az egyházfő. A szertartás keretében elhangzott hitszónoklatában bírálta a nyugati világban kialakult hétfégekultuszt, amely pusztán a szabadidő részeként fogja fel a vasárnapot. Fontosnak

nevezte, hogy az emberek úgy tekintsenek erre a napra, mint a spirituális elmélkedés, a szellemi feltöltődés és az Istenrel való találkozás napjára. „Azért van szükség erre a napra, hogy az emberek kitörjenek a mindennapok hajszájából, amelyben, úgy tűnik, gyakran csak a hatalom és a pénz számít” – mondta XVI. Benedek a Stephansdombban. Elítélően szökölt a társadalmat átítató, lépten-nyomon megnyilvánuló mohó vágyról, az élet habzsolásáról is.

Az osztrák főváros egyik ékességének számító, a késő gótika jegyeit magán viselő székesegyház körül nagyméretű kivetítőket helyeztek el, hogy a szertartást azok is nyomon tudják követni, akik nem fértek be a templomba. A rendőrség becsülése szerint mintegy húszezren lehettek jelen a dómot körülvevő téren.

A látogatás pénteki nyitónapjának kiemelkedő mozzanata volt, hogy a pápa megállt a Judenplatzon, ahol a bécsi zsidóság első zsinagógája épült, és a téren emelt modern, négyoszlopos emlékműnél – némán imádkozva – a holokauszt áldozataira emlékezett. *Paul Chaim Eisenberg* főrabbi jelképtékének nevezte a főhajást.

XVI. Benedek legfőbb politikai tartalmú beszédét ugyancsak pénteken mondta el, amikor a Hofburgban felkereste *Heinz Fischer* osztrák köztársasági elnököt. Európa maga is jobbra válhat általa, ha vállalja egyedülálló szellemi hagyományával, rendkívüli képességeivel és gazdasági hatalmával arányban álló felelősségét a világ dolgainak intézésében –

hangoztatta. Kitért arra is, hogy Európa csak akkor lehet igazi „Európa-ház”, ha a közös történelemből és hagyományokból táplálkozó kulturális és erkölcsi értékek szilárd alapjaira épül. Európának nem szabad megtagadnia közös keresztény gyökereit – húzta alá a pápa, hozzátéve: szerinte az európai életmodell olyan társadalmi rendet jelent, amelyben a gazdasági hatékonyság szociális igazságossággal, a politikai sokszínűség toleranciával és nyitottsággal párosul, de egyszerűen megőrzi értékeit is.

Beszédében felkérte a politikai vezetőket, hogy az élet védelme érdekében tiltsák be a kizsákmányolást, és hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek a családok és a gyermekek javát szolgálják. Fel-emelte a szavát az eutanázia, a kegyes halál ellen is.

Látogatásának utolsó programjaként a pápa vasárnap délután felkereste az 1133-ban alapított heiligenkreuzi ciszterci apátságot, ahol méltatta a szerzetesek áldozatos tevékenységét, egyúttal felhívta a figyelmüket a „liturgia szépségének” ápolására és arra, hogy a teológiai kutatásoknak a hit keretén belül kell maradniuk.

Bár az osztrák házigazdák roppant körültekintően készítették elő az apostoli utat – ami a gördülékeny szervezésben és a pompázatos külsőségekben is megmutatkozott –, a pápai látogatásokat nyomon követők szerint a mostani a korábbiakhoz képest kisebb tömegeket vonzott. Az egyházfő helyenként intő, másszor bátorító szavait sem kísérte annyi lelkesedés és odafigyelés, mint ahogy az alpesi ország háromnegyedrészt katolikusokból álló lakosságától várni lehetett volna. XVI. Benedek útjától részben azt remélték, hogy elősegíti az elforduló hívőkkel, belső ellentéttekkel és szexuális botrányokkal küszködő osztrák egyház sebeiinek begyógyítását, reményt és bátorságot önt azokba, akik vállalják a hitüket.

Nem kedveztek a látogatásnak az „égiek” sem: a visszafogottsághoz bizonyosan nagymértékben hozzájárult az utat végigkísérő, szakadatlan esővel, hideggel és erős széllel tarkított időjárás is. Erről tanúskodik, hogy a látogatás fő eseményeit az osztrákok közül sokan – helyenként háromszáz-négyezeresen – televízióon nézték.

► MTI-összefoglaló

Hóba tévedt zárandokok

Eltévedt egy Ausztriában praktizáló magyar orvos és három gyermeke a derékig érő hóban, miközben a híres búcsújáróhely, a stájerországi Mariazell felé igyekeztek, hogy odaérjenek XVI. Benedek pápa múlt szombati zárandoklatára. Szerencsésükre az alpesi mentők még időben megtalálták őket.

A negyvenöt éves apa és a három, tizenegy és huszonegy év közötti gyerek csütörtök hajnalban kerekedett fel a műrtzali

Mitterdorfból. A Hohen Veitsch nyugati oldalában azonban a hatvan centiméter magas hóban letértek a hegyi ösvényről, és végképp elveszítették az irányt. A náluk lévő mobiltelefonnal azonban sikerült kapcsolatba lépniük az anyával, aki gépkocsival ment az előre megbeszélte szálláshelyre. Miután beesteledett, és a többiek még mindig nem érkeztek meg, az asszony értesítette a rendőrséget.

A hegyi mentők végül is késő éjszaka,

23 óra körül, 1400 méteres magasságban találták meg a családot. Az eltévedtek kimerültek voltak, és vacogtak a hidegtől, de más bajuk nem esett.

Az apa közölte, hogy nem adják fel, pénteken folytatták a zárandoklatot Mariazellben. A hegyi mentők vezetője erre megjegyezte, hogy „egy ilyen nap és éjszaka után azért nem árt, ha elmondanak három *Miatyánkot*...”

► MTI

Mariazell magyar emlékei

A stájerországi hegyek között megbújó Mariazell az egyik legnevezetesebb közép-európai Mária-kegyhely. A Szűz Mária születésének szentelt templom 1157-ben épült, az idén ünnepli fennállásának 850. évfordulóját.

A 12. század derekán egy bencés szerzetes érkezett a Sankt Lambrecht-apátságba, hogy remeteként éljen ezen a vidéken. A maga faragta Madonna-szobornak kis kápolnát épített az időjárás viszonyosságai ellen, innen ered a helység elnevezése: Cella Mariae. A kegyzsobrot egyszerre vallják a magukénak a magyarok (Magna Mater Hungarorum), az osztrákok (Magna Mater Austriae) és a szláv népek (Mater gentium Slavorum).

Mariazell a 14. században vált híressé, amikor *Nagy Lajos* magyar király a törökök fölött aratott győzelme után templomot építtetett a Hálaadó kápolna (Gnadenkapelle) fölé. A főhajó és a kilencven méter magas gótikus torony

még ma is áll. Fogadalmi ajándékképpen egy gazdagon díszített Mária-képet is ajándékozott a templomnak. A király 1757-ből származó szobra a templom főkapuját díszíti.

A búcsújáró hely számos egyéb magyar emléket is őriz. *Mátyás* király egy arany-ezüst oltárt adományozott a templomnak. A 17. századi barokk oldalkápolnák ugyancsak nagylelkű magyar zárandokokról tanúskodnak. Az északi oldal második kápolnáját *Draskovich Miklós*, Moson megye főispánja és felesége, *Nádasdy Krisztina* építtette 1670-ben. Az oltárkép fölött *Szent István* szobra áll, pajzsán a magyar címerrel.

A Szent László-kápolna, amelyet gazdagon díszítenek a szent életének jeleneit, két esztergomi primás érsek temetkezési helye is. *Mindszenty József* bíboros 1975-től nyugodott ezen a helyen, míg 1991. május 3-án holttestét át nem szállították Esztergomba.

A bazilika ötven méter magas kupolája alatt és a szentélyben szintén megtalálhatjuk a Magyarországgal való kapcsolatra utaló jeleket. A kupola freskója az evangélisták mellett az ország négy védőszentjét ábrázolja, köztük Szent István királyt. A szentély képei Mariazell történetét mesélik el. A déli oldalon Nagy Lajos király és felesége ajánlja koronáját a Szűzanyának. A kegyzsobor ruháját és koronáját rendszeresen váltják, de általában *Rudnay Sándor* hercegprímásnak az 1821-ből való ajándékát viseli. A szentélyrácson a Szent Korona motívuma ismerhető fel.

A keresztre feszített megjelenítő monumentális márvány főoltár *Johann Bernhard von Erlachnak*, az egyik leghíresebb osztrák barokk építésznek a műve.

A templom kincstárában őrzött fa Madonna-szobor évente egymillió zárandokot vonz Mariazellbe.

► MTI

„Uram, tégy a béke eszközevé...”

Nemzetközi imanap Európa békességéért – 2007. szeptember 21.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése 2001-ben hozta azt a határozatot, hogy szeptember 21-e minden esztendőben világszerte az erőszakmentesség és a békesség napja legyen. Kofi Annan, az ENSZ főtitkára egyetértett az Egyházak Világtanácsának (EVT) azzal a javaslatával, hogy ez a nap a békéért való imádság nemzetközi napja is legyen. Így az EVT – Az erőszak legyőzésének évtizede elnevezésű programján belül – szeptember 21-ét a békéért való imádság nemzetközi napjává nyilvánította. Tette ezt azzal a szándékkal, hogy a mintegy 340 taggyűlésében élő több mint 500 millió keresztényt arra hívja, hogy – szoros együttműködésben a római katolikus hittestvérekkel és a világ minden békére vágyó, jó szándékú emberével – ezt a napot a békéért való imádság, a béke ügyének szolgálata és a békesség megteremtése iránti igyekezet napjaként élje meg. „Ezen a napon tisztelettel tekintünk minden nemzet azon fiaira és leányaira, akik egy békés világrért dolgoznak. Bátorítsuk őket, és járjunk szolidaritásban velük! Imádkozunk értük, és adjunk hálát Istennek értük!” – biztat Samuel Kobia, az Egyházak Világtanácsának főtitkára.

2007-ben az Egyházak Világtanácsa az európai béke és megbékélés napjaként tekint szeptember 21-re, s mintáértékű imádságként Assisi Szent Ferenc imáját helyezi a szívünkbe. Assisi Szent Ferenc szép példáját adja a béke iránti vágyakozásnak, a béke megteremtésének és a békés életnek. Felemelő vágyakozása, amely szerint azt kéri Istentől, hogy ő maga is a békesség eszköze lehessen, olyan imádság, amelyhez mindannyian szívvel és lélekkel csatlakozhatunk – sugallja az ez évi békeimanap felhívása.

Hogyan válhatunk a békesség eszközevé? Hogyan csatlakozhatunk az Európa békességéért tartandó nemzetközi imanaphoz? Szeptember 21-én nyilván imádsággal, a világszerte imádkozókhoz és ehhez az ökumenikus programhoz való lelki csatlakozással. A békesség eszközeként élt élet azonban nem szor-

ítkozik egy napra. A krisztusi élet minden értéke azt szolgálja, hogy megmaradjon a békesség a kisebb-nagyobb közösségekben, ha pedig elveszett, újraépüljön a megbékélés útján. Ezt szolgálja az önvizsgálat, a bűnbánat és a bűnbocsánat egyaránt.

Az Egyházak Világtanácsának programja továbbá kreativitásunkra is számít. Arra hív például, hogy tartsunk olyan imádságos istentiszteleteket, amelyek kifejezzenek a kisebb és nagyobb közösségünk békességét szolgálják. Szervezzünk huszonnégy órás, virrasztásos vigliákat, imádságokat ökumenikus közösségben. Rendezzünk olyan közösségi programokat iskolákban, otthonokban, munkahelyeken, amelyek főtémája a béke. Minden eszközzel próbáljunk meg minél több embert bevonni a programokba, hogy minél több keresztény egybehangozó imádsága és aktivitása szolgálja a békét! Építsük ezzel a békesség kultúráját, amely az erőszak minden formáját kizárja a konfliktusmegoldás eszköztárából.

Assisi Szent Ferenc imádsága példázza azt a józan hitet, hogy a békesség megteremtése, az erőszak legyőzése emberi erőfeszítés árán nem érhető el. Ugyanakkor mindez olyan isteni ajándék, amelynek megvalósulásában megtisztelő szerepet kaphat mindenki. Boldogok azok, akik nem a konfliktusokban akarnak győzni, hanem a konfliktusokat akarják legyőzni, és így a béke eszközeivé tudnak lenni.

Az EVT 2007-ben az erőszakmentesség és a békesség ügyének Európára való koncentrációjával fejezi ki testvéri szolidaritását az európai egyházak 3. ökumenikus nagygyűlése iránt, amely a múlt hét végén fejeződött be Nagyszébenben. Az európai integráció gondolatát és folyamatát az 1940-es évek végétől áthatotta a békevágy és a háború újrakezdésétől való félelem. Az európai integráció legnagyobb eredménye éppen a fegyverek hallgatása. Ugyanakkor a közelmúlt és a jelen erőszakos össze-

csapásai – Balkán, Észak-Írország, Kaukázus, de vannak párizsi és budapesti példák is... –, a személyes, a családi, a regionális, az etnikai és egyéb brutalitások mind azt bizonyítják, hogy sajnos még aktualitása van a középkori itáliai egyházatyá imádságának, az EVT programjának és a mi személyes elkötelezettségünknek egyaránt.

A sok háborúságot elszenvedő Boszniában a közelmúltban alakult egy kórus, amelynek neve Pontanima (lelkek hídjai). Ez a kórus keresztényekből és muzulmánokból áll, és ahogy ők mondják, „az ellenségeik zenéjét éneklük”. Szarajevó polgármestere ezt a kórust a „megbékélés legszebb eszköze” nevezte. A magunk helyén igyekezzünk mi is kiérdemelni ezt a címet; kezdjük azzal, hogy ajkunkra és szívünkbe vesszük Szent Ferenc imádságát:

Uram, tégy a béke eszközevé,
hogy szeretetet vigyek oda,
ahol gyűlölet van,
hogy megbocsássak,
ahol bűn van,
hogy egyesítsek,
ahol szétválás van,
hogy igazságot hozzak,
ahol tévedés van,
hogy hitet vigyek,
ahol sötétség van,
hogy örömet vigyek oda,
ahol szenvedés van.

Nem azért, hogy vigasztalódjak,
hanem hogy vigasztaljak;
nem azért, hogy megértsenek,
hanem hogy megértek;
nem azért, hogy szeressenek,
hanem hogy szeressek;

csak ez a fontos,
mert amikor adunk – kapunk,
amikor megbocsátunk – bocsánatot nyerünk,
amikor meghalunk – új életre kelünk.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára

HETI ÚTRAVALÓ

Minden gondotokat őréá vessétek, mert neki gondja van rátok. (1Pt 5,7)

Szentháromság ünnepe után a 15. héten az Útmutató reggeli és heti igéi Istenünk gondviselő szeretetét hirdetik – „Áldott az Úr, napról napra gondoskodik rólunk szabadságunk Istene” (Zsolt 68,20; LK) –, s e kánon sorait juttatják eszünkbe: „Ne aggodalmaskodjál, nézz Istenedre fel! / Ó felruház és táplál, rád gondot ő visel.” (EÉ 586) Jézus a Hegyi beszédben négyszer (!) szól fel: „Ne aggodjatok!”, s helyette ezt ajánlja: „De keressétek először az ő (az Úr Isten) országát és igazságát, és ezek (a táplálék s a ruházat) is mind ráadásul megadottnak nektek.” (Lásd Mt 6,25–34!) Senki sem szolgálhat két úrnak. Mindnyájunknak „mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bízunk!” (Kis káté) Az aggodás hitetlenség, tehát bűn. És Jézus éppen a hitünket erősíti, mert a gondviselő Atyánkra való feltétel nélküli ráhagyatkozásra biztat. Mivel a minden kegyelem Istenének gondja van az ő elhívottaira, „nonstop” hálaadás és imádat illeti, hiszen „ővé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké. Amen.” (1Pt 5,11) Luther írja: „Isten aggodalmaskodás nélkül is eltart. Hát csak hagyjuk rá a gondjainkat. Munkád s iparkodásod nincs ellene a hitnek, sőt szükséges a test megbabolázására. Az aggodalmaskodás azonban Isten ellen van.” Pál megköszöni a filippi gyülekezet gondoskodását: „Nagy volt az örömöm az Úrban, hogy végre felbuzdultatok a velem való törődésre. (...) Mégis jól tettétek, hogy közösséget vállaltatok velem nyomorúságomban.” (Fil 4,10a.14) Jézus apostola a tévitanításoktól és a pénzimádattól óvja hitben igaz fiát: „Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme...” „De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele.” (1Tim 6,10a.8) A hajótörés előtt Pál így bátorítja két hete éhező társait: „...intelek titeket, hogy egyetek, mert az is megmeneküléseketek szolgálja.” Isten gondviselő szeretetének jeleként „mindnyájan szerencsésen kimenekültek a szárazföldre” (ApCsel 27,34a.44b). Mária leült Jézus lábához, hallgatta igéjét, mert mindennek rendelt ideje van, „de egy a szükséges dolog!” (Lk 10,42; Károli-fordítás) Kedves Testvérem! Talán te is „sok mindenért aggodsz és nyugtalanoksz, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre”: az Úr Jézus Krisztusra! (Lk 10,41–42) Az ő követésének útján rendelkezünk kell a szükséges javakkal, így pénztárcával, hátizsákkal és karddal is. Elfogatása előtt adta ki Urunk ezt az új „menetparancsot”: „Most azonban, akinek van erszénye, vegye elő, ugyanúgy a tarisznyát is; és akinek nincs kardja, adja el felsőruháját, és vegyen.” (Lk 22,36) Ez az egyetlen „támadó” felszerelés Isten fegyverzetében: „Vegyétek fel (...) a Lélek kardját, amely az Isten beszéde.” (Ef 6,17) De ezt ott a Gecsemáné-kertben tanítványai félreértették. Jézus követői – minden külső körülmény ellenére – már most boldogok a négy boldogmondás és jalkiáltás kijelentései szerint. „Örüljétek azon a napon, és ujjongjatok! Íme, nagy a ti jutalmatok a mennyben...” (Lk 6,23) S addig is: „Boldog, aki hallgatja / S megtartja, Uram, beszéded.” (EÉ 294,1)

■ GARAI ANDRÁS

Országos evangélikizáció – első hívás

2007. október 6., szombat, 10-től 16 óráig, Budapest-Deák tér
Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6)

Főszerepben 2007. október 6-án

A magam részéről is szeretettel hívom az olvasót az idei őszi evangélikizációra. Ez egy olyan ősi „műfaj” az egyházban, mely arra hivatott, hogy segítségével kiértékeljük és átértékeljük életünk filmjét. Egy bölcs mondás úgy tartja: „Élj úgy, hogy ha leperog életed filmje, érdemes legyen megnézni.” A főszerep a tiéd, és a filmet nem lehet előlről kezdeni, ha netán elrontottad. Viszont lehet másként folytatni, mert életed filmje még nem ért véget. Úton vagy.

SÁNDOR FRIGYES útitárs

Közérdek

A legközelebbi Tamás-mise – a keresők istentisztelete – szeptember 16-án, vasárnap 15.30-kor kezdődik. Mottója a helyszínhez és az alkalomhoz illően ez: „Közérdek”. A kéthavonta megrendezendő, „picit más”, fiatalosabb és közvetlenebb istentiszteletet ezúttal nem egy templom falai között, hanem szabad téren, a Deák téri templom mögötti Városház parkban tartjuk.

Talán vannak, akik ezt olvasva így gondolkodnak: sajnos az emberek nem szívesen mennek be a templomokba. Szomorú, hogy nekünk kell kimennünk hozzájuk. Talán úgy érezzük, távol van tőlünk az a csodálatos és hatalmas Jézus, aki olyan bámulatos erővel vonzott magához mindenkit. Gyengülne az ereje? Miért nem „intézi el”, hogy kíváncsi emberek sokasága töltse meg a padosokat? – Van azonban valami, amit fontos megértenünk.

Jézus, amikor kiküldte tizenkét tanítványát, ezt mondta nekik: „Menjétek el, és hirdessétek: elközelített a mennyek országa!” (Mt 10,7) „Amit a sötétségben mondok nektek, azt a világosságban mondjátok el; amit fülből sűgva hallotok, azt a háztetőkről hirdessétek.” (Mt 10,27) Jézus küldte a tanítványait – és küld minket is, hogy vigyük a békesség híreit. Ő ismeri az egyháztól távolabb álló emberek érzeit, gátlásait. Tudja, hogy nekik is nehéz olyan helyen keresni az

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Györe Balázs

Atya felé vezető utat, amely számukra teljesen idegen. (Lehet, hogy ha korábban nem szoktuk volna meg a templom, a gyülekezet légkörét, számunkra is idegen lenne.) Ám ha mi ismerjük ezt az utat, ugyanúgy nem tarthatjuk meg magunknak, ahogyan egy halálos betegség gyógymódja sem maradhat a laboratóriumban dolgozók titka.

Nagy a felelősségünk. Ezért ha az emberek maguktól nem kíváncsiak arra, amit tovább tudnánk adni nekik, ne haragudjunk meg, hanem törekedjünk számukra érthető nyelven hirdetni az evangéliumot! Kérjük lelkesedést, elköteleződést, Szentlelket, előkészített helyzeteket, hogy mindennapjainkban is továbbadhassuk az örömhírt! Biztatásul ne feledjük: Isten „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és eljusson az igazság megismerésére” (1Tim 2,4). Isten hatalmában bízva várhatunk nagy dolgokat a Tamás-mise keretein belül is.

■ BÁLINT NÓRA

Meditáció a kőröshegyi völgyhídnál

Ami döntően jellemző rá: „a legek hídjai”. Nemcsak a viadukt számokban kifejezhető adatai tükrözik ezt, hanem az is, hogy csodálatos környezetben kanyarog, és szinte az egész Balatonra gyönyörű kilátás nyílik róla. Hossza közel két kilométer, legmagasabb pontja a terepszinttől nyolcvannyal méter. Kivitelezési költsége több mint 41 milliárd forint volt; három évig épült.

töltő állomás; tanácsos ellenőrizni a tartály állapotát, mielőtt valaki felhajt a viaduktra.

Talán magyarázza, hogy a völgyhíd miért az autósoké, hogy megépítésével a Balaton teljes déli partján való gyorsabb közlekedést szerették volna előmozdítani. Kárpótlásul a biciklisták és a gyalogosok az ünnepi átadás előtt kipróbálhatták az autópálya új szakaszába épült

resztúton, hogy szülőfalum templomában a kereszttitkáról szólhassak. Azért volt „izgalmas” az áthaladás, mert ropant súlyú – hatszáz tonnás – elemek tornyosultak felettünk. Ugyanakkor érzékeltette velünk: Jézusnak a kereszten a több száz tonnás betonelemeknél súlyosabb bűnterhet kellett hordania, hogy kárhözatos súlya ne szakadjon ránk. Így hordozta helyettünk, értünk és miattunk „a világ bűnét” (Jn 1,29).

A csodálatos panorámát kínáló kőröshegyi völgyhídról csak gyorsan közlekedő járművekből lehet rápillantani a magyar tengerre. Kell egy bizonyos „anyagi bázis” (autó), hogy valaki eljusson erre a magaslatra, és gyönyörködhesse Isten teremtett világának szépségében.

Ötven évvel ezelőtt kerékpárommal a szárszói missziói körzetet járva gyakran megálltam a Balatonföldváról Szárszó felé vezető emelkedő csúcsán, ahonnét a tél végi naplemente sugarai bearanyozták a keresztformára repedt jégtáblák közötti víztomeget. Vittem nehezebb utakon is – kerékpártempóban – az evangélium üzenetét, amelyet azon a tél végi naplementén a Balaton jege elem rajzolt és az ige szívembe vésett.

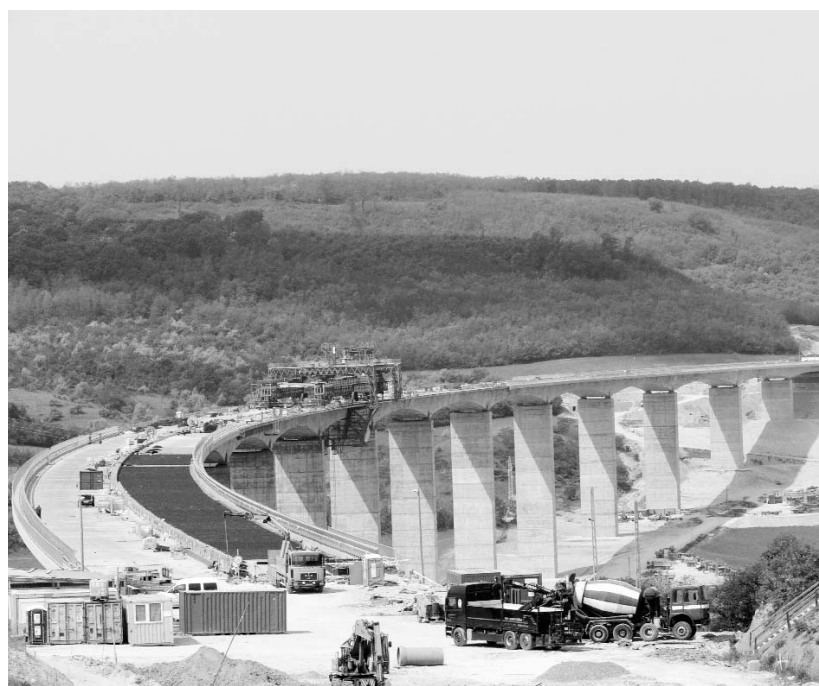
Ma a völgyhídon át gyorsabban lehet eljuttatni az örömhírt az emberekhez. De eközben nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az igazi „összekötő híd” számunkra a Megfeszített keresztre.

Jézus mint jó pásztor azonban nemcsak füves legelőn vezet át bennünket, hanem elvezethet azokhoz is, akik a mellékutak rögös talaján vagy szakadékaiba zuhanva tengetik életüket. Bizodalmas és engedelmes hittel mehetünk vele bátran – akár „hídszolgálati útra”, akár a mélységben kanyargó keresztutakra –, mert ő élő Úrként velünk vándorol!

■ SZIMON JÁNOS

völgyhidat, és gyönyörködhetnek a páratlan szépségű kilátásban. Mégis, ez egyszeri alkalom maradt, és a völgyhíd az autósoké! De meditatív evangéliumi jellege abban rejlik, hogy vezet alatta keresztút...

Már az építkezés idején is élhettünk ezzel a lehetőséggel: feleséggel átmentünk autóval a völgyhíd alatti ke-

A kőröshegyi völgyhíd – amikor még épült

Ám egyúttal a korlátozások hídjai is. Fel kell hívni rá az autósok figyelmét, hogy senki se álljon le rajta gépkocsijával ámuldozni – még néhány percre sem, hiszen leállósáv nincs, emiatt pedig balesetveszélyes lehet a lassítás is. Fontos tudnivaló az is, hogy a Balaton déli partja melletti pályarészen (Sóstó és Nagykanizsa között) nincs üzemanyag-

Példaként a nagyok előtt

▶ „Kicsi a bors, de erős!” – ezekkel a szavakkal köszöntötte az ünneplő bokodi gyülekezetet Szabó György, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője azon a közgyűlésen, amelyet az elmúlt vasárnap délelőtt a templom felújítása alkalmából rendezett hálaadó istentisztelethez kapcsolódva tartottak. A felügyelő példaként állította a Komárom megyei kis gyülekezet áldozatkészségét a nagyok elé.

A bokodi gyülekezet már a türelmi rendelet kiadásának évében templomépítésbe kezdett. Az épület 1781-ben és 1791-ben nyerte el jelenlegi formáját, amikor a templomhajót és a tornyot megépítették. Jelentősebb kiegészítés és átalakítás történt 1807-ben, ekkor került a toronyba a toronyóra, 1812-ben pedig a zsindeyes tetőt cserélték cserespre. A második világháborúban lövés érte a tornyot a kereszt alatt; a kárt 1948-ban helyreállították.

FOTO: MENYES GYULA

1962-ben és 1981-ben új köntöst kapott a templom; 1997-ben a teljes tetőszerkezet felújítása és a régi cseréptető lecserélése történt meg. Ezek után zárja a sort az ideai felújítás.

Az ünnepi istentisztelet igehirdetőjének Iltzész János püspököt kérték fel, aki a vasárnap evangéliuma, a tíz leprás története (Lk 17,11–17) alapján tartott prédikációjában hangsúlyozta, hogy az üdvözítő hit a reménytelenséget is megoszta Jézussal, sőt életünk mélységeiben születik. Sokszor csak Jézus ígérete marad velük

reménytelenségünkben. Egyedül ehhez a Krisztushoz kell mennünk, mert ő gyógyítja meg életünk templomát. Végezetül azt kérte a püspök: látsszék meg a gyülekezet tagjain, hogy a bokodi egyházkerület segítségnek nem csak a temploma újult meg.

Zsebők István felügyelő a közgyűlésen elmondta, hogy a mostani tatarozás már közvetlenül az ezredforduló után szerepelt terveikben, de 2004-ben először a parókiát újították fel. A templom mostani – külső – felújítását tisztázatlan statikai helyzete, a lábazat vizesedése és a festés elhasználódása, a vakolat részleges sérülései indokolták.

A beruházást két ütemben hajtották végre. 2006 őszén a falazat átvedesedését megszüntető munkálatokat végeztek el. A második ütem ez év májusában kezdődött, és augusztus közepén fejeződött be. A feladat ekkor a teljes külső fal felület elkészítése, festése volt. Miközben zajlottak a munkák, kiderült, hogy a toronysisak borítását is szükséges újrafesteni, már csak a megújult külsővel való összhang miatt is.

A felújítás teljes költsége 7,2 millió forint volt, amelynek jelentős részét – mintegy 5 millió forintot – a gyülekezet alapítványa javára befizetett összegből fedezték az egyházkerület támogatása mellett.

Az ünnepségen köszöntötték Sztruhár András, aki az oroszlányi vízmű üzemvezetőjeként – helyi lelkész nem lévén – évek óta nem lelkészi egyházi munkásként gondozza az élni akaró bokodi kis gyülekezetet.

■ M. Gy.

A kaftános fejedelem

Háromszázötven éve született Thököly Imre

A Wesselényi-féle összeesküvés ürügyet adott I. Lipót császárnak a magyar önállóság teljes eltörlésére, a nyílt abszolutizmus bevezetésére. Az országot császári zsoldos katonaság szállta meg. A császár felfüggesztette a magyar alkotmányt, és Ampringer János Gáspárt, a német lovagrend nagymesterét 1673-ban kinevezte Magyarország kormányzójává, székhelyül Pozsonyot téve meg. Ez a nyílt katonai kormányzat a legvadabb önkényt, terrort jelentette, és a legnagyobb nyomorúságot hozta hazánkra. A császár és katonai kormányzata mindent elkövetett az ország kifosztása és értékeinek, kincseinek megszerzése érdekében.

I. Lipót abszolutizmusával együtt járt az ellenreformáció további erősödése. Az „összeesküvő” magyarok és protestánsok megbüntetésére rendkívüli törvényéseket állítottak fel. Ezek koholt vádak alapján, a védelem és a tanúk meghallgatása nélkül ítélték. Céljuk a katolicizmusnak a megfélemlítés és az erőszak általi terjesztése, valamint a császári kincstár és a katolikus egyház vagyónának a gyarapítása volt. A végvárrakban szolgálatot teljesítő magyar katonaságot a császári udvar „megbízhatatlannak” nyilvánította, majd zsold és végkielégítés nélkül szelnek eresztette.

A Wesselényi-féle összeesküvésben való részvétellel gyanúsított vagy megvádolt földesurak, a birtokuktól megfosztott, elűzött jobbágyok, a kifizetetlen vagy a szolgálatból elbocsátott végvári katonák, a hazafias érzésű nemesek és a vallásuk miatt bujdosni kényszerült protestánsok mind-mind az erdélyi hátszélien gyülekeztek; Apafi fejedelemtől és a törököktől reméltek támogatást.

A jobbágyok és a bujdosók fegyveres támadásokat indítottak a császári katonaság ellen, és ott ártottak nekik, ahol csak tudtak. Azokat a magyarokat, akik I. Lipót pártján voltak, a bujdosók nem tekintették többé magyarnak, hanem – a német zsoldosokhoz hasonlóan – labancoknak nevezték őket. A bujdosókat kurucoknak nevezte a nép.

A nemzetközi jelentőségűvé vált kucmozgalmat az erdélyi fejedelem, a török, sőt XIV. Lajos francia király is támogatta. 1678-ban „A szabadságért és igazságért!” jelmonddal, Thököly Imre vezetésével megindult a kurucok támadása I. Lipót császár és katonai kormányzatának a rémuralma ellen.

Thököly Imre 1657. szeptember 25-én Késmárkon született. Apja, Thököly István

gróf a Felvidék leggazdagabb birtokosa volt. Hallgatólagosan támogatta a Wesselényi-mozgalmat, melynek bukása után lakóhelyének, Árva várának az átadására szólították fel. Ezt megtagadta; meg akarták ostromolni a várat, de a gróf 1670. december 4-én váratlanul meghalt. Fiát, Imrét eperjesi kollégiumi

tanulmányai után tizenhárom évesen Erdélybe menekítették. 1678-ban a bujdosók vezére lett; 1682 őszére csapataival elfoglalta a Felvidék Garamig terjedő részét. Kiépült fejedelemé a felső-magyarországi tizenhárom vármegye területén. A török elismerte fejedelemnek; Thököly a királyságot nem fogadta el.

Az 1681-es soproni országgyűlés csak erős megszorításokkal biztosította a protestánsok vallásszabadságát.

Thököly 1682-ben feleségül vette Zrínyi Ilonát, I. Rákóczi Ferenc özvegyét, így a hatalmas Rákóczi-birtokok is a kezére kerültek.

A török vezetés – Thököly szövetségese – 1683 nyarán Bécs alá vonult, de vereséget szenvedett Lotharingiai Károly herceg (I. Lipót sógora) és Sobieski János lengyel király seregeitől. Megroppant a törökök támadó lendülete, ami Thököly terveit is döntő mértékben befolyásolta. XIV. Lajos húsz évre fegyverszünetet kötött I. Lipóttal.

Az egyesült császári és királyi hadak sikeresen harcoltak a törökök és Thököly csapatai ellen. A kurucok elvesztették a felső-magyarországi várakat. 1686-ban hónapokig tartó ostrom után a Habsburg-szövetség csapatai visszafoglalták az ország egykori fővárosát, Budát. Thököly felvidéki fejedelemiségét már 1685-ben, Erdélyt pedig 1687-ben elfoglalták a

császári csapatok. Zrínyi Ilona három évig védte Munkács várát a császáriak ellen, de 1688-ban kénytelen volt feladni (az ettől fogva Bécsben raboskodó asszonyt 1692-ben Thököly kicserélte a fogságba esett Heister tábornokért; később osztozott férje sorsában, a száműzetésben).

A váradi pasa elfogatta Thökölyt és többedmagával Belgrádba hurcoltatta. Bűnbaknak tekintették, azt gondolva, hogy így békére bírhatják a bécsi haditanácsot, de tévedtek. Thököly szabadlábra került, sőt: 1690-től az Erdélyi fejedelem címet is viselte – most már hatalom nélkül.

A felső-magyarországi császári hadak parancsnoka, Caraffa 1686-ban irgalmatlanul megsarcolta Debrecent, a civisvárost, majd felállította az eperjesi vesztörtvényéseket: ártatlan embereket, tekintélyes polgárokat végeztetett ki csak azért, mert hűséges evangélikusok voltak... Végül a nádor és mások felszólítására királyi rendelet és az 1687. évi pozsonyi országgyűlés vetett véget a további mézárásoknak, viszont a protestánsok vallásszabadságát a békekötések által biztosított törvények helyett a „királyi kegy” ingadozó alapjára helyezték, új helyzetet teremtve ezzel.

Thököly 1690 végére végleg kiszorult Erdélyből.

Hosszú harcok és huzavona után 1699-ben Karlócan kötötték meg a Habsburg-török békét. Ezzel a Maros-Tisza köze és Temesvár kivételével egész Magyarország I. Lipóté lett. A karlócai békekötés után Thökölyt és társait a kis-ázsiai Nikomédiában telepítették le.

Thököly 1705. szeptember 13-án halt meg; 1906-tól a késmárki evangélikus templomban nyugszik.

A törökök kiűzésében nagy lelkesedéssel vettek részt a magyarok is: a végvári vitézekkel sokan együtt harcoltak a törökök ellen Thököly volt kurucái közül is. A magyarság nagy reményeket fűzött a török uralom megszűntéhez. Bizott abban, hogy nem hiába ontotta vért évszázadokan át, és a törökök kiűzésétől hazájá függetlenségének visszaállítását várta. Népiünk azonban keservesen csalódott ebben a reményében: a törökök kiűzése, a császári seregek beözönlése számára nem a felszabadulást, hanem még a törökénél is kíméletlenebb megszállást jelentette számára.

Thökölyék szabadságharca örök példa marad a magyarság számára.

■ B. B.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. szeptember 16. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 15. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Gal 5,25–6,10; Mt 6,24–34. Alapige: 1Móz 2,4b–9,15. Énekek: 372., 331.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. dr. Széchy Béla; II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Szalay Tamás; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv., összegyűlékezés napja) Koczor Zoltán; du. 4. (vecesernye) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstüek M. u. 36–38. de. 10. Rozs-Nagy Szilvia; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Smidélusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv., tanévnyitó) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. Benkőczy Péter; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Benkőczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. Tamásy Tamásné; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; du. 4. (teremtési ünnepköri istentisztelet) dr. Széchy Béla; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátorvicsy Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Wiszkidenszky András; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Wiszkidenszky András; Rákocsaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Marschalkó Gyula; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Marschalkó Gyula; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. 11. Veperdi Zoltán.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Kápolna Mátyás palotájában

A történelmi eseményekben és emlékekben gazdag városok múltját rendre át- meg átszövik érdekesebbnél érdekesebb legendák és mondák. Nincs ez másképp Visegrád esetében sem. Így fordulhatott elő, hogy híres 13. századi lakótornyát a Szent László által 925 esztendeje, 1082-ben fogságba ejtett és tömlöcbe vett Salamon királyról nevezte el a népi emlékezet – holott eredetileg az ispáni várban raboskodott az egykori magyar uralkodó.

A szellemi és az épített örökség mellett Visegrád a táj szépségével is foglyul ejti látogatóit, hiszen ki nem csodálta még meg a Dunakanyar fenséges panorámáját a fellegváról? Ez utóbbit a Salamon-toronyval egy időben építette IV. Béla és felesége, Mária királyné. Visegrád 1323-ban vált királyi székhellyé, vagyis mai értelemben fővárossá, és ekkortól indult meg a Duna partján fekvő királyi palota kiépítése is. Károly Róberttel, Nagy Lajossal és Mária királynővel kezdődött az építkezés, majd Luxemburgi Zsigmond és Corvin Mátyás uralkodása alatt teljes pompájában virágzott a palota, hogy azután átadja helyét a török időkől bekövetkező pusztításnak és pusztulásnak.

Az épületegyüttes régészeti feltárása a 20. században kezdődött meg, a műemlékvédelmi szempontok mellett az emberi szépezzéket is figyelembe vevő re-

Orgonakarzat-tartó konzol

konstrukció pedig a millennium időszakában kapott új lendületet. A munka azóta sem állt meg: többek között az egykori palotakápolna feltárása és rekonstrukciója napjainkban is zajlik.

A királyi rezidencia eredeti templomát Károly Róbert alapította, majd Zsigmond-kori felújítását követően a ferencesek birtokába került. A második, a palotaegyüttes szerves részét képező kápolna – melynek alapfalai most is láthatók – a 14. század végén épült. Végző formáját Mátyás király alatt nyerte el, ami-

kor is 1476 és 1484 között késő gótikus stílusban alakították át. Ennek során a teljes berendezést kicserélték.

Az épületet egykoron bordás keresztboltozat fedte, a gótikus stílusra olyannyira jellemző mérműves ablakai voltak, padozatát színes padlócsempe borította; ennek töredékei láthatók a múzeumi anyagban. A hófehér alabástromból faragott főoltár mellett két mellékoltár, szöszék, valamint a szentélyből nyíló sekrestye szolgálta a hitéleti célokat. Maga Mátyás király az e fölött található királyi oratórium ablakán át követte a misét. A festett oltárkép mellett mennyezetfreskók és szentek szobrai díszítették a sűrűn aranyozott, itáliai kőfaragók által vörös márványból kiképzett templombelső.

Beatrix királyné egy firenzei hangszerkészítő mesternél rendelte az ezüstfokkal ékesített orgonát, melyet a kápolna oldalfalán levő erkélyen helyeztek el. A mézsköböl faragott orgonakarzat-tartó konzolok a palota pinchehelyiségében berendezett kőtarban tekinthetők meg. Szintén épségben megmaradt a templom déli kapuívét díszítő vörös márvány dombormű, közkeletű nevén a visegrádi Madonna. Ezt a Salamon-toronyban levő állandó kiállításon tekinthetik meg a város szakrális emlékei iránt érdeklődő látogatók.

■ REZSABEK NÁNDOR

A jótékony mozgásról

Minden, ami él, mozgásban van. Nézzünk meg egy másfél éves kisgyermeket! Egy pillanatra se nyugszik: fut, eszik, feláll, mászik mindenhova. Lássunk egy ötvenéves embert! „Rohan” egész nap: ágyból fel, autóba be, lifttel fel, karosszékre be, lifttel le, autóba be, karosszékre be. Sajnálatos módon a mai ember *rendkívül keveset* mozog, vagy pedig egyhangú, monoton mozgást végez, ami nemhogy jótékony hatású lenne, hanem inkább gerinc- és lábproblémákhoz vezet. A gyerekek is egyre kevesebb időt töltenek mozgással; helyette a televízió és a számítógép „köti le energiáikat”...

Tudjuk, hogy a szabad levegőn, jó kedvvel végzett mozgás csak *adhat* mindenkinek: még több energiát, jókedvet (boldogsághormonok), edzett szívet, jó vérkeringést, erős csontokat, kreatív gondolatokat, ellenálló immunrendszert.

Egészségünk megőrzése vagy visszanyerése érdekében (bármely korcsoporthoz tartozunk is) hetente három-négy alkalommal be kell iktatnunk életrendünkbe egy-egy olyan órát, amikor a saját vérmérsékletünknek tetsző mozgásformát végzünk egyedül vagy a családdal, barátainkkal közösen.

A mozgás lehetőségei korlátlanok. „A láb mindig kéznél van.” Aki évek óta nem sportolt, annak célszerű *gyaloglással, sétával* kezdenie. Szükséges eszközök: kényelmes lábbeli, az évszaknak megfelelő nadrág és felsőruházat, karóra. Hogy ez utóbbira miért van szükség? A legegyszerűbb kezdet lehet, hogy kilépünk a kapun, és elindulunk valamelyik irányba az utcában, fél óra séta után pedig megfordulunk, és hazamegyünk. Már megvan az egyórás sétánk. Közben lehet nézelődni, gondolkodni, agyat szellőztetni, a sétatársal beszélgetni. Egyet nem lehet csak: megállni.

Határtalanul szép és felemelő érzés a természetet járni, figyelni a növények évszakonkénti ruhaváltását, hallgatni a madarak énekét. Ha nagyon messze van a lakhelyunktől a háborítatlan természet, keressünk egy parkot vagy kertés városrészt, és ott gyalogoljunk.

Lehet a választott mozgásforma valamiféle *labdajáték*, amikor együtt a barátokkal egy kisebb-nagyobb gombóc után futkosunk: foci, kézilabda, röplabda, tenisz, tollaslabda. Ezek – általában heti két alkalommal gyakorolva – már ki is teszik a heti mozgásadagunk felét. Persze az sem mellékes, hogy e sportos játékok révén ápolhatjuk baráti kapcsolatainkat, illetve új közösségre is lelhetünk. Ki-ki találhat a lakóhelyén olyan csoportokat, melyek általában iskolai tornatermekben gyűlnek össze hetente egyszer-kétszer (öregfiúk focicsapata, asszonytorna, kismamája és így tovább). Ha még nincs ilyen a közelben, legyünk mi a kezdeményezők!

Segítségül hívhatjuk a víz erejét is, és hódolhatunk az úszás iránti szenvedélyünknek, bár az uszodába járás már némi anyagi vonzattal is jár (a belépő-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Bogdányi Mária
E-mail: ararat@lutheran.hu

jege ára, az odautazás költsége). Továbbá míg nyáron jólesik csobbanni egy tóban vagy folyóban, télen meglehetősen nagy elszántságot igényel az uszodai átöltözés, hajszárítás körüli hercehurca. Azonban megéri a ráfordított energia.

Kevesebb helyen űzhető, de feltétlenül megemlítendő még az *evezés* és a *sélvitorlás* is.

Hódít továbbá a *kerékpározás*. Kicsi és idősebb egyaránt szívesen tekeri a biciklit, persze nem mindegy, hogy hol. Míg falun bejáratot és olcsó közlekedési eszköz a kerékpár, a légszennyezettség és a nagy közúti forgalom miatt a városokban nem életbiztosítás nyeregbe pattanni. Jó szívvel ajánlható azonban az egyre inkább elterjedő kerékpárútvonalak használata; ezeken hajtva a drótszamarat biztonságosan és csodás új tájakat megismerve gazdagodhatunk testileg-lelkileg. Hiszen ez a célja minden mozgásnak: *a természettel és önmagunkkal való testi-lelki harmónia megtalálása.*

■ BOGDÁNYI MÁRIA

AKÁR EGY GYÜLEKEZETI KIRÁNDULÁS CÉLPONTJA IS LEHET...

Skansen Ausztriában

Azt hiszem, aligha kell bárkinek is elmagyarázni, hogy mi az a skansen, hiszen hazánkban több is található; közülük néhány – büszkén mondhatjuk – méltán örvendő nemzetközi hírnévnek. A népi építészeti és életforma emlékeit felvonultató, rekonstruált vagy éppen újjáépített falumúzeumok a szomszédos Ausztriában is találhatóak, mégpedig nem is elárthatatlan messzeségben az országhatártól.

Akár Mosonmagyaróvár felől, akár Pozsony érintésével haladunk észak felé, nem kell hosszú autózásra számítanunk, hogy elérjük az alsó-ausztriai Niedereulzot. E városka határában is található egy hangulatos skansen.

Az intézményt két lelkes gyűjtő alapította, azzal a céllal, hogy bemutassák országuk népi építészeti. Hogy hiteles legyen a kiállítás, nem felmérték, dokumentálták és újraalkották a bemutatásra szánt épületeket, hanem egyszerűen felvásárolták, azután lebontották és a helyszínen újra felépítették őket – nem kis szakértelemről és ügyességről téve ezzel tanúbizonyságot.

A gyűjtemény folyamatosan bővült. 1979 óta már mint múzeumfalú üzemel, ám a mai napig tovább gyarapszik, újabb egységek készülnek el a meglévő hetvenöt objektum mellett.

Ottjártunkkor például egy pince építése zajlott; amikor azt kértük, hadd tekintsük meg a munkálatokat, készségesen beengedtek az építési területre. Közben mi szemlélődtünk, barátaink szoba elegyedtek az ott szorgoskodó mesterral. Utóbb kiderült róla, hogy professzor Geisslernek hívják, ő a telep vezetője. Nemzetközileg ismert tudós, ám hétvégeken kőművesgúnyát ölt magára, kezébe veszi a vakolókanalat, és beáll munkásnak, hogy ismét ellessen valamit a kőművéség hajdani mesterfogásából...

Mostanra szépen kiépült az 5,6 hektáros telephely. Múzeumőrök nincsenek, igaz, a mindenhol nyitott házak berendezett szobáinak ajtaját rácsok őrzik az illetéktelen behatolástól.

Láthatunk udvarházat, vízimalmot, pajtát, iskolát, boltot, műhelyt, sőt érdekességként üzemeltetnek egy igazi parasztdudart is, ahol a hagyományos osztrák parasztagazdaság állatait lehet élőben megtekinteni. Külön figyelemre méltó a pincesor; a pincék előterében egy-egy mesterség hagyományos eszközeit állították ki.

A látogatókat fogadó épületben népviseletet, mesterségeket és történelmet bemutató kiállítások találhatóak. (Előterében helyben főzött pálinkát árul és kínál egy kedves úr, aki – bár nyelvünket nem beszéli – valamilyen rejtélyes okból különös szimpátiával viseltetik népünk iránt. Kevés híján meg is sértődött, amikor megtudta, hogy akármilyen szívesen adná, nem fogadhatjuk el a valóban finom nemes italból jó szívvel kínált kóstolót. A jogosítvány azért mégiscsak értékesebb...)

Azonban így sem maradtunk kulináris élvezetek nélkül, mert betértünk a

hiszen itt minden az eredeti helyére téve áll, mintha éppen istentiszteletra, úrvacsoraosztásra készülne. Ugyanakkor az is természetes, hogy előterében – mint hajdanában? – használható harmonium áll, és senki nem szolt érte, amikor – akadozva bár, de – felcsendültek rajta az „Ers vár a mi istenünk” ősi dallamának kezdőhangjai. Különös élmény meglátni Istennek ezt a szerény hajlékát, amely eleink puritánságáról, szegénységéről tanúskodik.

Természetesen – mint szomszédainknál mindenütt – itt is fokozottan figyelnek a gyerekekre, a tisztaságra és a kör-

A rács mögött az evangélikus kápolna oltártere

skansen közepén áll, ma már modern konyhatechnológiát alkalmazó, ám külsőségeiben mindent változatlanul őrző, igen hangulatos régi osztrák parasztkocsmába. A füstös gerendákon végignéve olyan benyomásunk volt, mintha épp csak az imént távozott volna *Sobri Jóska* helybéli cimborája. A mindig kitűnő kávé mellé régi recept alapján készített süteményt kínáltak; úgy tetszett, mintha egyenesen most hozták volna a szomszédos „Mutter” konyhájából.

Az alapítók jó szándékát és tisztességét dicséri: gondoskodtak róla, hogy ezen az ízig-veéig római katolikus környéken bemutassanak egy régi szép evangélikus kápolnát is a díszes katolikus mellett. Sajnos rács fedi az oltárteret, ami kissé illúzióromboló, ám érthető,

nyezetvédelemre. Schol nincs szemét, tiszta, kulturált a mosdó, kis játszótér várja bent a csöppségeket, a bejárat előtt pedig elegendő számú parkoló áll az autóval érkező kirándulók rendelkezésére.

Nem világhírű múzeum a niedersulzi skansen, még csak a világorökségnek sem része. Azonban igazán kellemes órákat tölthetünk el itt, visszapihentve a múltba, az előző századok embereinek életébe. Ha arra járunk, megéri egy kis kitérőt tenni, s talán egy gyülekezeti kirándulás célpontjává vagy egyik állomásává is érdemes kijelölni a falumúzeumot. (A programokról, a belépő áráról és a nyitva tartásról a www.museumsdorf.at internetes oldalon célszerű előzetesen tájékozódni.)

■ GYARMATI GÁBOR

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Köszönet az elismerő sorokért

Tisztelt Szerkesztőség! Tisztelt Gyarmati Gábor Úr!

Az egyik budapesti egyházi gyermekkórház fül-orr-gégészeti osztályának vezetője juttatta el hozzám az *Evangelikus Élet* 2007. augusztus 5-én megjelent számának *A doktor* című cikkét. Úgy érzem, mint a Szent János Kórház gyermek fül-orr-gégészeti részlegének vezetője, néhány szóval reagálnom illik a cikkre.

Hálásan köszönöm munkatársaim és saját magam nevében is az elismerő sorokat, amelyeket természetesen az ügyeleti szolgálatot teljesítő kollégámhoz is eljuttattam. Munkánk során valóban nem derül ki, hogy ateisták vagy hívők vagyunk-e; úgy gondolom, ebben a vonatkozásban nem ez a leglényegesebb. Nagy örömmel töltött el az, hogy annyi kiderült: munkatársam becsületesen, emberségesen látta el a rászoruló kis betegeket, annak ellenére, hogy kimagaslóan sokan jelentkeztek július 21–22-én vizsgálatra.

A szombatokon és vasárnapokon szokásos forgalom általában 80-100 beteg, míg ezen a hétvégén 115, illetve 139 beteg jelentkezett az ügyeleten. Több mint harminc éve magam készítettem el a fővárosi ügyeleti beosztást, és nyugodt szívvel mondhatom, hogy egy ember el tudja látni a budapesti és a főváros vonzáskörzetébe tartozó betegeket. (Augusztus 18–19-én például a napi betegforgalom nem érte el az ötven főt sem.) Az ügyeleti szolgálatban kórházunkon kívül a Heim Pál Gyermekkórház és a Bethesda Gyermekkórház vesz részt bizonyos rendszer szerint. Ebben a formában csak egy munkatársunkat kell a hétvégén nélkülöznie a családjának, hiszen mi is szívesen töltjük gyermekeinkkel a szabadidőnket, sőt egyesek közülünk istentiszteletra is járnak.

A köszönet után szeretném zárójelben megjegyezni, hogy római katolikus hitben nőttem fel, református nőt vettem feleségül, és két gyermekem református presbiter a gyülekezetében. Erre büszkébb vagyok, mint saját szakmai pályafutásomra. Mindkét, ügyeleti szolgálatot teljesítő munkatársam a budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett. Talán ezekkel a sorokkal utalni tudok szellemiségünkre.

Mi is úgy gondoljuk, ahogy Gyarmati Gábor írta: ezéért Urunknak tartozunk hálával.
DR. LELLEI ISTVÁN (Budapest)

(Viszont)látkép

Tisztelt Cím!

Elnézést kérek, amiért ismeretlenül Önöket kérem közvetítésre. Honlapjukon olvastam a *Látogatásban Richly Zsolt rajzfilmrendező-grafikusnál* című cikket (*EvÉlet* 2003/17). Én az interneten az édesapjának, *Richly Emilnek* az életútját kerestem, mert van egy csodálatos akvarellünk (80x55 cm), amelyet ő festett. Édesapámtól örököltem, aki a '40-es években Kartalon volt körorvos, és ezt az *Aszódi látéképet* tőle kapta ajándékba. Édesapám körülbelül harminc évvel ezelőtt mesélte, hogy az általunk mindig csodálattal nézegetett kép festője sajnos nagyon fiatalon meghalt. Most az interneten ráakadtam a cikkre, és gondoltam, talán örömet szerezne Richly Emil fiának, ha láthatna egy képet, amelyet édesapja festett, és amelyet ő, mármint Richly Zsolt művész úr eddig még nem láthatott.

Kérem, ha lehetőségük van rá, továbbítsák ezt az e-mailt Richly Zsoltnak. Köszönettel:

BÍRÓNÉ HARSÁNYI ILDIKÓ

HIRDETÉS

Rajzpályázat

Egyházunk missziói bizottsága néhány roma szervezettel (Roma Galéria, a Club-NetCet Egyesület, az V. kerületi cigány önkormányzat, a Közéleti Roma Nők Egyesülete) karöltve rajzpályázatot hirdet állami gondozott gyermekek részére. Részletes információ itt olvasható: www.magygo.hu.

HIRDETÉS

Teremtési ünnepköri istentisztelet Budahegyvidéken

Szeretettel közöljük a testvérekkel, hogy szeptember 16-án délután 4 órakor ünnepi istentiszteleti szolgálatot végzünk a gyülekezet templomában *Dicséretre jöttünk* címmel. Ez alkalommal külön is hívjuk a környezetvédelem ügye iránt elkötelezteket és az e téma iránt érdeklődő barátainkat. Megemlékezünk az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN) törekvéseiről is. A részletekről a 20/998-1326-os telefonszámon lehet érdeklődni.

Albertirsai bibliaiskola

Meghívás tanulásra, az egymással való közösség átélésére és annak felfedezésére, hogy miért jó evangélikusnak lenni – talán ebben a mondatban foglalható össze annak a bárki számára nyitott kezdeményezésnek a lényege, amely az alberti és az irsai gyülekezetből indult.

Albertirsán 2007. szeptember 28-i kezdettel alapfokú teológiai képzést indítunk, melynek célja alapvető teológiai ismeretek átadása mindazok számára, akik a keresztény teológia iránt komolyabban érdeklődnek, valamint nyitottak elindulni annak felfedezésére, hogy mit jelent kereszténynek és evangélikusnak lenni. A képzés időtartama egy év, mely tíz konzultációs alkalmat foglal magába, havonta egy hétvégén péntek estétől vasárnap délig. Az előadók az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói; a képzés az egyetem gyakorlati tanszékének és gyakorlati intézetének felügyeletével történik.

A bibliaiskola helyszíne az Alberti Evangélikus Egyházközség vendégháza (Albertirsa, Tánácsics M. u. 3.), amely egyúttal szállást is nyújt. A részvételi hozzájárulás 30 000 Ft/félfév, amely nem tartalmazza a szállás és étkezés költségét.

További információk *Erdélyi Csaba* lelkészétől kérhetők (csaba.erdelyi@evangelikus.hu; 20/824-2388). Szeretettel kérjük testvéreink imádságát, hogy Isten tegye gyümölcsözővé munkánkat.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Jubileumi kórusangverseny lesz az oroszországi evangélikus templomban szeptember 15-én, szombaton 18 órakor a gyülekezeti énekkar fennállításának 45. évfordulója alkalmából. Műsor: reneszánsz, barokk és 20. századi szerzők művei. Közreműködik: *Edelényi Szabó Zsuzsa* (szoprán), *Lovas Márta* (hegedű), *Opicz József* (orgona). Vezényel *Milán Zoltán*. Igét hirdet *Szarka István* esperes. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! A belépés díjtalan!

A kulturális örökség napjai elnevezésű program keretében szeptember 15-én és 16-án 14-től 17 óráig látogatható az Üllői út 24. szám alatti MEE-tanácsterem, a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség temploma. A szakszerű vezetést *Horthy Ákos* és *Pentz Péter* biztosítja.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem új csembalóját bemutató hangverseny lesz az intézmény kápolnájában (Budapest XIV., Rózsavölgyi köz 3.) szeptember 26-án, szerdán este 7 órai kezdettel. Közreműködik: *Heim Mercedes* (alt), *Elek Szilvia* és *Finta Gergely* (csembaló). A belépés díjtalan. Adományokat gyűjtünk a budapest-pestújrhelyi templom orgonájának a javára.

A Kossuth rádió Aranyemberek című sorozatában szeptember 21-én, pénteken 20.04-től beszélgetést hallhatunk *Gryllus Dániellel*, a *Kalács* együttes tagjával. Szerkesztő-riporter: *Rapcsányi László*. Az adás a 2005. október 31-i műsor ismétlése.

SZÜLETÉS

Hálával tudatjuk, hogy Isten ajándékként szeptember 6-án megszülettek gyermekeink, *Júlia* és *Balázs*.
Varga Katalin és *Kalincskák Balázs*

HIRDETÉS

Papnécsendesnap Balatonszárszón

Szeretettel hívjuk aktív (nem nyugdíjas) papné testvéreinket egynapos elcsendesésre a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonba október 26–27-én, péntek délutántól szombat délutánig. Téma: *A 21. századi papné küzdelmei*. Jelentkezés szeptember 30-ig levélben vagy e-mailben az alábbi címeken: *Fabiny Katalin*, 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24.; *fabiny@freemail.hu*. Részletes programot minden jelentkezőnek küldünk. Erős vár a mi Istenünk!

HIRDETÉS

Szentföldi utazás

A miskolci evangélikus gyülekezet – *Sándor Frigyes* esperes vezetésével – az elmúlt években különféle kulturális, hitmélítő utazásokat (Luther-út, Firenze és Róma stb.) szervezett. Legközelebbi programja 2008. február 21. és 28. között egy szentföldi látogatás lesz, amelynek várható részvételi díja 205 500 Ft/fő.

Bővebb információt kérni, illetve jelentkezni az alábbi címeken és elérhetőségeken lehet: belvárosi evangélikus lelkészi hivatal: 3530 Miskolc, Hunyadi u. 8.; telefon: 46/505-726 (9 és 12 óra között); *Sándor Frigyes* – telefon: 20/824-3222; e-mail: *luther@chello.hu*; honlap: <http://miskolc.lutheran.hu/>.

HIRDETÉS

EKE-énekeskönyv

Szeretettel értesítjük az érdeklődőket, hogy elkészült az *EKE-énekeskönyv* második, javított kiadása. Beszerezhető az EKE Evangéliumi Alapítványnál (1068 Budapest, Szondi u. 95.; tel./fax: 1/332-7063; e-mail: *ekeal@freemail.hu*).

APRÓHIRDETÉS

Keresem *dr. Székács József* (1809–1876) evangélikus püspök egyenes és oldalági leszármazottait, akiknek jelentkezését családi találkozó szervezése miatt 2007. szeptember végéig várom. *Rochlitzné Salacz Edina*, 1092 Budapest, Ferenc krt. 40. 1/10. Tel.: 1/337-0841; 20/823-2087.

Esti kérdés címmel hallható műsor szeptember 22-én, szombaton 23 órai kezdettel a Bartók rádió hullámhosszán. Az adásban *Ittész János* evangélikus elnök-püspökkel beszélget *Déri Balázs*.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Mivel irgalmas Isten az Úr, a te Istened, nem hagy cserben, és nem hagy elpusztulni. 5Móz 4,31 (Júd 2; Mt 6,25–34; 1Pt 5,5–11; Zsolt 78,32–55) Mózes öt könyvének lapjairól nemcsak Izrael népének történelme, harcai, vándorlása, örömei, kudarcai bontakoznak ki, hanem az események mögött egy „nagybetűs” történet is: Istennek és népének a szakszakíthatatlan, mély kapcsolata. A gyökér, amely hordozza a fát, Isten hűsége és szeretete, az, hogy mindig újabb esélyt ad bálványra tekintő, lázadó, hűtlen, bűnös teremtményeinek. Isten szeretete ma is hordoz minket, egyházat, mert benne semmi nem változott irántunk. Sőt még egy hallatlanul nagy lépéssel közelebb is jött hozzánk: Jézusban, akiben valóban nem hagy cserben s nem hagy elpusztulni bennünket.

Hétfő

Egyedül te ismered minden embernek a szívét. 1Kir 8,39 (Róm 10,10; Fil 4,8–14; Mt 17,22–27) Senki olyan közel nem kerülhet emberhez, mint egy szívsebész... *Papp Lajos* szívsebészprofesszor vallotta egy interjúban, hogy milyen fantasztikus élmény, és nagyon erős lelki kapcsolatot alakít ki beteg és orvos között az érintés, amikor kézbe veszi, megérinti a szívet. Aláztára indítja az orvost, mert csoda, ahogyan az élet működik, a szív dobog, majd megáll, de a műtét sikerül, és a szív újraindul... Az ismeret, amelyet Isten ismer bennünket, minden más ismeretől különbözik, mégpedig azért, mert ő a teremtőnk. Mi ismerjük-e őt? Kitarjuk-e a szívünket, azaz önmagunkat mindenestül az ő gyógyító, szívet érintő, újraindító erejének?

Kedd

Térjete meg, elpártolt fiaim – így szól az Úr –, mert én vagyok Uratok. Kiválasztalak és elviszlek benneteket a Sionra. Jer 3,14 (ApCsel 5,31; 1Tim 6,3–5/6–11a; Mt 18,1–9) Lesz visszatérés Jeruzsálembe, mert Isten a fogságból, száműzetésből is tud hazautat mutatni és újat kezdeni. Csak egyvalamit ne feledjünk: hogy igaz megtérés(ünk)re vár. Életünk, családuink, közösségünk, társadalmunk, hazánk minden baját, kudarcát, „száműzetését” felpanaszolni lehetséges, de mire vezet? Isten Jézusban mindannyiunkat kiválasztott immár. A mi eszünkkel megoldhatatlan és a lehetetlennek tűnő helyzetre is van válasza. De mindenekelőtt: „Térjete meg...”

Szerda

Az eget az Úr egei, de a földet az embereknek adta. Zsolt 115,16 (Róm 12,3; ApCsel 27,33–44; Mt 18,10–14) A Greenpeace mozgalom világszerte azért küzd, hogy a föld ne pusztuljon el, ne essen áldozatául lakóinak, azaz nekünk. Szlogenjük („...mivel csak ez az egy Föld létezik!”) és kampányaiak hárommillió önkéntest élretek. (Sok? Kevés?) A zsolttíró szava ma, az emberek előidézte katasztrófák és környezetszennyezés idején már figyelmeztetés is arra, hogy vigyázzunk a földre. Ami mégis meg kell, hogy ragadjon minket, az a szentíró hitvallása. Töltsön be minket az Isten nagysága és dicsősége előtti megtorpanás és a hála, mielőtt konkrét feladatunkra koncentrálnunk.

Csütörtök

Jézus kinyújtotta kezét tanítványai felé, és így szólt: „Íme, az én anyám és az én testvéreim!” Mt 12,49 (1Sám 12,22; Lk 10,38–42; Mt 18,15–20) Emlékezzünk vissza arra a napra, amikor ott álltunk, az életünk ama fontos megállójában, talán bizonytalanul, tele kérdésekkel, kíváncsisággal vagy egy nagy adag önbizalommal és daccal, de mégis utána vágyakozva, és ő kinyújtotta felénk a kezét, és ránk mutatott. Amikor először éreztük, hogy mellette lenni jó, vele beszélgetni jó, és elmenni, nélküle létezni már soha nem akarunk és nem tudunk. Megszólított és a testvérenek nevezett. *Engem...? Igen, és ezt nem győzöm megköszönni.*

Péntek

Jézus Krisztus mondja: „Vakok látnak, és bénák járnak, leprások tisztulnak meg, és süketek hallanak, halottak támadnak fel, és szegényeknek hirdettetik az evangélium, és boldog, aki nem botránkozik meg énbennem.” Mt 11,5–6 (Jób 37,5; Lk 22,35–38; Mt 18,21–35) Ő-e az Eljövendő? Ézsaiás által megprófétált messiási ígéretek teljeseznek be, szól az üzenet Keresztelő Jánosnak. Jézus cselekszik – de nem akként, amint várták: nem ítélt, mint egy bíró, hanem gyógyít, leprást tisztít, halottat támaszt fel, bűnből megtérésre hív. Most is tart, ami akkor megkezdődött. Sokan hisznek, és a vakon, szegényen, süketen, bénán Isten nélkül élők maguk élik át Isten szeretetének csodáját. Mások megbotránkoznak, bezárkóznak, és vakságukhoz ragaszkodva botorkálnak.

Szombat

Így szólt hozzá Jézus: „Távozz tőlem, Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” Ekkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok mentek oda, és szolgáltak neki. Mt 4,10–11 (Hós 13,5; Lk 6,20–26; Mt 19,1–12) Úgy tudunk mi is ellenállni a kísértéseknek, a kísértőnek, ahogyan Jézus tette: Istenre és igéjére figyelve. Gyengeségeinket, korlátainkat naponta átéljük. Bukásainkat lehet ugyan mentgetni, kibebíteni, de bizony ott vannak: a bűnnel szembeni „ellenálló képességünk” annyira kicsi, hogy önmagában semmire sem elég. De nem kell önmagunkban szembeszállnunk a sáttánnal, a bűnnel, a kísértésekkel! Hiszem, hogy ahol győzelem születik, ott ő van, az ő ereje győzött, az ő alánk tartott tenyere hordozott, az ő szeretete sugárzott, nem az enyém: „...hogya néha-néha győzők, / Ő járt, az Isten járt előttem, / Kivonta kardját, megelőzött.” (*Ády Endre: „Ádám, hol vagy?”*)

■ KÖHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 16-tól szeptember 23-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében	10.00 / Bartók rádió Társalgó a kultúráról	8.45 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása
10.35 / mtv Messiási zsolttárok (30')	13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház félórása	13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása	13.40 / mtv Ábel a rengetegben (magyar tévéfilm, 1993) 2/1. rész (53')
12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')	14.00 / Bartók rádió HangjátékTér. Radnóti Miklós élete és költészete (38')	15.30 / Duna II. Autonómia Dolgozzon Ön is 6/1. rész: Nézzünk tükörbe (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2007) (25')	14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme
13.05 / Kossuth rádió Névjegy. Csíha Kálmán, az Erdélyi Református Egyházkerület tiszteletbeli püspöke (55')	15.40 / Duna II. Autonómia Magyar első	16.05 / HBO Maraton a csodáért (kanadai filmdráma, 2004) (98')	Járay Jenő: Az orvostudomány csodája: a szervátültetés (60')
14.25 / mtv Szegény gazdagok (magyar film, 1938) (65')	20.00 / Duna II. Autonómia A vártemplom papja (magyar dokumentumfilm, 2003) (57')	18.30 / Bartók rádió Kütiintetteink	20.04 / Kossuth rádió Aranyemberek
15.04 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (11')	20.10 / m2 Madách Imre: Az ember tragédiája (drámaköltemény három részben) (181')	19.05 / PAX Alpha-kurzus	Szent-Iványi Ilona unitárius lelkész (ism.) (31')
22.15 / Duna Tv A hetedik pecsét (svéd játékfilm, 1956) (93')		Miért és hogyan olvassam a Bibliát? (42')	20.05 / mtv Kossuth Lajos 205 éve született (10')

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8.40 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')	11.25 / PAX János-passió	7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra	8.30 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5')
10.25 / Duna II. Autonómia Ameddíg a harang szól	12.20 / PAX János-passió	az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében	9.50 / mtv Református magazin (26')
15.04 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (11')	14.45 / Duna Tv Darvas Iván	8.00 / mtv Vuk (magyar rajzfilm, 1981) (73')	10.00 / Duna II. Autonómia Aranyhíd
22.15 / Duna Tv A hetedik pecsét (svéd játékfilm, 1956) (93')	20.04 / Kossuth rádió Aranyemberek	9.55 / Duna II. Autonómia Anima formosa (magyar dokumentumfilm, 2004) (82')	Emma néni, a mesemondó (magyar dokumentumfilm, 2002) (70')
	21.10 / m2 Spiró György: Kvartett (komédia) (102')	12.15 / Duna Tv Isten kezében (26')	10.30 / mtv Városmisszió (30')
	22.45 / Duna II. Autonómia Zsinagógát vegyenek (magyar dokumentumfilm, 2006) (47')	13.25 / Duna Tv Csókolj meg, Katám!	12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')
		(amerikai játékfilm, 1953) (106')	13.40 / Duna Tv Valahol Európában (magyar játékfilm, 1947) (100')
		20.00 / Filmmúzeum Leonardo da Vinci élete (olasz tévéfilmsorozat) 2. rész (55')	19.30 / Duna Tv A kis virtuóz (kínai–koreai játékfilm) (114')
		23.00 / Bartók rádió Esti kérdés	21.14 / Bartók rádió Bach: h-moll mise (106')
		Déri Balázs vendége Ittész János evangélikus püspök (30')	

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Évlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőség-vezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / Évlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschner Károly (író) – Ige+hirdető (karoly.hafenschner@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Köhátí Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Grafika Press ZRt.
1101 Budapest, Monori út 1-3.
Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.